

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı

17 Şubat 2022 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'a kayınpederinin vefatı nedeniyle başsağlığı, Covid-19'u geçiren Komisyon Üyesi milletvekillerine de acil şifalar dilediğine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, (2/4098) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde Emniyet Genel Müdürlüğü temsilcisinin neden bulunamadığına ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün yaptığı açıklamasındaki düşüncayı paylaştığına ve Covid-19'la mücadele eden Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'na Komisyon adına geçmiş olsun dediğine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Komisyonun yaptığı çeşitli ziyaretlerde HDP'nin muaf tutulduğuna ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, Komisyonun faaliyetlerini daha işlevsel hâle getirmek için önerilerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Uygulanmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4098)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tebdil Edilmesi Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3705)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706)

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3412)

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mesleki Eğitim Alanında İş Birliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3955)

7.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3539)

8.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161)

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

17 Şubat 2022 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışışleri Komisyonu 15.04'te açıldı.

Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç,

Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'a kayınpederinin vefatı nedeniyle başsağlığı, Covid-19'u geçiren Komisyon Üyesi milletvekillerine de acil şifalar dilediğine ve Komisyonun bugünkü gündemine,

Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

(2/4098) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde Emniyet Genel Müdürlüğü temsilcisinin neden bulunamadığına,

İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün yaptığı açıklamasındaki düşüncayı paylaştığına ve Covid-19'la mücadele eden Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'na Komisyon adına geçmiş olsun dediğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy, Komisyonun yaptığı çeşitli ziyaretlerde HDP'nin muaf tutulduğuna,

İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz, Komisyonun faaliyetlerini daha işlevsel hâle getirmek için önerilerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tebdil Edilmesi Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3705),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3412),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mesleki Eğitim Alanında İş Birliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3955),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3539),

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161),

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Uygulanmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4098), Emniyet Genel Müdürlüğünden temsilci gelmediği için görüşmeleri ertelendi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 17.38'de toplantıya son verildi.

17 Şubat 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.04

BAŞKAN: Akif Çağatay KILIÇ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Berat ÇONKAR (İstanbul)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Dışişleri Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı’nın 4’üncü Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır. (*)

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç’ın, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan’a kayınpederinin vefatı nedeniyle başsağlığı, Covid-19’u geçiren Komisyon Üyesi milletvekillerine de acil şifalar dilediğine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Gündeme geçmeden önce Komisyon üyemiz Asuman Erdoğan Hanımefendi’nin kayınpederi, biliyorsunuz, dün vefat etti. Ona da buradan baş sağlığı dileklerimizi iletiyorum Komisyonumuz adına.

Biraz evvel de aldığım bir haberde Komisyon Başkan Vekilimiz Sayın Berat Çonkar maalesef pozitif çıktı. Toplantıya katılacaktı ama yoldan geri dönmek durumunda kaldı. Onun da bilgisini paylaşmış olalım.

Sayın Oğuz Kaan Salıcı da yeni bir tur döndü; geçmiş olsun diyoruz ona da, atlattı geldi, hoş geldiniz. Yunus bey, geçen, iki hafta önceydi değil mi, o da o zamandı. Tüm hastalarımıza acil şifalar diliyorum tekrardan.

Ceyda Hanım da bir ikinci tur yaptı. Dolayısıyla mümkün olduğu kadar dikkat etmeye devam etmemiz gerekiyor.

Evet, şimdi gündemimize geçiyoruz.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Başkanım...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Bugün 8 adet uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz. Gündemimizin ilk sırasında ülkemiz ile Özbekistan Cumhuriyeti arasında imzalanan savunma...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Hişyar Bey söz istiyor galiba.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, gündeme geçmeden önce bir konu vardı sizinle ve Komisyondaki arkadaşlarla paylaşmak istediğim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki.

Şöyle yapabilir miyiz Hişyar Bey? Ben gündemimizi okuyayım, ondan sonra size söz vereyim olur mu? Başlamıştım çünkü, onu bitireyim.

Gündemimizin ilk sırasında ülkemiz ile Özbekistan Cumhuriyeti arasında imzalanan Savunma Sanayii İş Birliği Anlaşması yer almaktadır.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Gündemimizin 2'nci sırasında yine ülkemiz ile Katar devleti arasındaki Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubu bulunmaktadır.

Gündemin 3'üncü sırasında ülkemiz ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi arasında imzalanmış olan Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tedbil Edilmesine Dair Anlaşma'yı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin 4'üncü sırasında ülkemiz ve Bosna Hersek Bakanlar Konseyi arasında imzalanan Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşması yer almaktadır.

Gündemimizin 5'inci sırasında ülkemiz ve Ürdün arasında imzalanan Hava Hizmetleri Anlaşması'nı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemin 6'ncı sırasında ülkemiz ve Azerbaycan arasında Mesleki Eğitim Alanında İş Birliğine Dair Protokol bulunmaktadır.

Gündemimizin 7'nci sırasında ise ülkemiz ile Irak Cumhuriyeti arasında imzalanan Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması'nı görüşeceğiz.

Gündemimizin 8'inci ve son sırasında ülkemiz ile Polonya arasında imzalanan Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşma yer almaktadır.

Bunları, gündemi okuduktan sonra her Covid zamanında yaptığımız gibi değerli basın mensuplarına teşekkür ediyorum

Hişyar Bey, siz söz talep etmiştiniz, buyurun.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ben mümkünse basın çıktıktan sonra söz almak istiyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki.

O zaman basın mensubu arkadaşlar görüntülerinizi alıp bize müsaade edin.

Hişyar Bey, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Komisyonun yaptığı çeşitli ziyaretlerde HDP'nin muaf tutulduğuna ilişkin açıklaması

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli arkadaşlar, ben bir zamandır Komisyon toplantılarına katılmamıştım, uzun bir zamandır ilk kez katılıyorum ama bir mevzuyu dikkatinize sunmak istiyorum. Geçen haziran ayında bu Mecliste konuşuldu ama Komisyonunda konuşmadık. Geçen haziran ayında bir Amerika Birleşik Devletleri ziyareti oldu, Komisyonun ziyareti oldu ve o ziyaretten bizim HDP olarak tesadüfen haberimiz oldu. Beş altı yıldır burada birlikte mesai tüketiyoruz, buradayız. Açıkçası Amerika Birleşik Devletleri'nin elçiliğinden tesadüf sonucu böyle bir şey öğrendik, böyle bir ziyaret olacağını öğrendik. Bu konuda Sayın Komisyon Başkanıyla da telefonda bir görüşmemiz oldu, açıkçası nahoş bir tartışma geçti aramızda. Sadece şu kadarını söyleme sorumluluğu hissediyorum: Yani, tabii komisyon bu tür ziyaretler yapar. Bu arada sadece komisyon değil, öğrendik, dostluk gruplarına da HDP çağırılmıyor. Mesela, Fransa dostluk grubuna heyet gidiyor, HDP'li vekil çağırılmıyor bir şekilde. Sadece şunun altını çizmek istiyorum: Şimdi, bizim seçmenlerimizi hem Mecliste hem de Meclisin bütün faaliyetlerinde temsil etme hakkımız var. Nihayetinde bu tür ziyaretleri kimse kendi cebinden parasıyla yapmıyor, Meclisin resmî bütçesinden yapılıyor, Meclisteki grupların adil bir şekilde temsil edilmesi lazım. Hükûmetin HDP'ye yönelik tavırları vesair ayrı bir tartışma konusu ama en azından parlamenter demokrasinin minimum gereği olarak HDP'nin bu tür programlardan çıkarılmasını, böyle bir ayrımcılığa tabi

tutulmasını biz kesinlikle kabul etmiyoruz. Bu böyle bilinsin çünkü başka tartışmalar da oldu. Biz başka bir vesileyle, daha bağımsız bir programla Amerika'ya gittiğimiz zaman bize heyetin görüştüğü insanlar HDP'nin aslında davet edildiğini -onların yalancısıyım bilmiyorum- fakat HDP'nin bu tür davetleri kabul etmediğine dair bir bilgi iletildiğini söyledi. Gerçekten, bakın, ben yedi yıldır bu Komisyonun üyesiyim, daveti bırakın bir gün bile bu tür komisyon ziyaretleri konusunda bilgilendirilmedik bile. Bu kabul edilebilecek bir tutum değil. Yani, eğer siz bu Komisyonu bu şekilde işletmek istiyorsanız ben bunu da söyledim, bunun üzerine zaten Başkan ile aramızda bir tartışma geçti. Biz bunu bir tartışma konusu yaparız, biz bunu teşhir ederiz, bunu da kabul edilemez buluyoruz. HDP nihayetinde 6 milyon insanı temsil ediyor yani bu temsiliyetin önüne Komisyon Başkanı ya da Parlamento Başkanı, kimin kararıdır bilmiyorum HDP'nin bu tür şeylerden muaf tutulması; bunun makul bir izahatı varsa buyurun yapın. Eğer yoksa da HDP'ye yönelik olan bu ayrımcılığa bir son verilmesini istiyoruz. Daha fazla ben gündemi meşgul etmek istemiyorum ama ilk defa geldiğim için ve Sayın Başkan ile aramızda geçen bir tartışma da bu konuda olduğu için Komisyonu bu konuda bilgilendirmek istedim sadece.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- *Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Hişyar Bey'in dile getirmiş olduğu konuyla alakalı çok kısa bir bilgilendirme yapıp gündeme geçeceğim. Bu konuda da herhangi bir tartışma açmıyorum.

Sayın Hişyar Özsoy'la yaptığımız görüşmenin içeriği konusunda ben detaylara girmeyeceğim, bugüne kadar da konuşmadım, o kendisi ile benim aramda geçen bir görüşme. Görüşmenin nahoş olup olmaması konusunda alakalı aramızdaki konu.

Diğer konuya gelince, görüş bildirdiğinizde dediniz ki: “Daha önce Genel Kurulda da görüşüldü.” Doğru, dile getirildi, o esnada da Grup Başkan Vekilimizle bir görüşmemiz oldu, kendisine de birtakım bilgiler aktardım. Sizin zaten konuşmanızdaki yabancı kaynakları referans göstermenizden “Onların yalancısıyız bilmiyoruz.” demenizden o görüşmeyle ilgili size bilgi aktarıldığını anlıyorum. Yabancı kaynaklarınız sizlere birtakım yanlış bilgiler iletmış. O onların bileceği şey, bizim değil. Dolayısıyla bu konuda da HDP Grubu olarak Sayın Meclis Başkanımızla olan iletişiminiz, kanallarınız açıktır. Bu konudaki görüşlerinizi, düşüncelerinizi Sayın Meclis Başkanımızla görüşmek tabii ki sizin en doğal hakkınızdır diyerek ben burada bu konuyu kapatıyorum ve gündemimizin 1'inci maddesine geçiyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) **

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi. (2/3981) esas numaralı Kanun Teklifi 23 Kasım 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 25 Kasım 2021 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

* (2/3981) esas numaralı Kanun Teklifi bu toplantı tutanağına eklidir.

Şimdi sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcimiz Sayın Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakcı Beyefendi'ye veriyorum.

Uzun zamandır sizi de Komisyonumuzda ağırlamamıştık, hoş geldiniz Faruk Bey.

Buyurun söz sizin.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dışişleri Komisyonunun değerli üyeleri, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Çalışma arkadaşlarımızla birlikte buradayız, olabilecek sorularınıza da yanıt vermek isteriz.

Sayın Başkanımızın da söylediği gibi bugün gündemimizde 8 anlaşma var. Gündemimizde ilk olarak Özbekistan'la savunma sanayisi alanında iş birliği anlaşması yer alıyor. Bildiğiniz gibi Özbekistan'la ilişkilerimiz, güçlü kardeşlik bağlarımız ve stratejik ortaklığımız temeline dayanıyor ve bu çerçevede ilerliyor. Bu ilişkileri her alanda daha da geliştirmek için ortak çabalar var. Geçtiğimiz yıl gerçekleştirdiğimiz karşılıklı ziyaretlerle de iyi bir ivme de yakaladık. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız Özbekistan'da Karma Ekonomik Komisyon Altıncı Dönem Toplantısı'na eş başkanlık yaptı. Sayın Dışişleri Bakanımız 2021 yılında 2 kez Özbekistan'ı ziyaret etti. Özbekistan'ın 2019 yılında Türk Devletleri Teşkilatına üye olmasıyla birlikte çok taraflı iş birliğimizi de geliştiriyoruz.

Son olarak, Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev 12 Kasım'da İstanbul'da düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı 8'inci Zirvesi vesilesiyle ülkemizde önemli istişarelerde de bulundu. Bağımsızlığının ardından geçen otuz yılda Özbekistan, kalkınma yolunda önemli hamleler gerçekleştirdi. Bu süreçte Özbekistan'ın kalkınma çabalarına biz de destek vermeye çalışıyoruz. Özbekistan'ın talebi üzerine görevlendirdiğimiz danışman ve uzmanlarla ülkedeki reform sürecine de aktif katkı sağlamaya çalışıyoruz. Müşterek gayretlerimizle pandeminin etkilerine rağmen aramızdaki ticaretin olumsuz etkilenmesine izin vermedik. İkili ticaret hacmimiz geçen yıl yüzde 60 civarında arttı. Üçüncü ülkeler üzerinden yapılanlarla birlikte Özbekistan'daki Türk yatırımları yaklaşık 1 milyar dolara ulaştı. Şirketlerimiz Özbekistan'da yeni kurulan yabancı sermayeli işletmeler sıralamasında ilk sırada yer alıyor.

Ekonomik ilişkilerimizi karşılıklı ticaret ve yatırımlarımızla güçlendirirken yeni iş birliği alanlarını faaliyete geçirmeye de çalışıyoruz. Bu alanlardan bir tanesi de savunma sanayisi. Yüzde 80 oranında millileşen savunma sanayisi sektörümüz bir yandan ülkemizin ihtiyaçlarını karşılarken diğer yandan ihracat yaptığımız ve iş birliği tesis ettiğimiz ülkelerle de ilişkilerimizin çeşitlenmesine katkıda bulunuyor.

Gündemimizdeki savunma sanayisi alanında iş birliği anlaşmasının uygulamaya geçirilmesi neticesinde Özbekistan'la da bu alanda iş birliğimiz için gerekli, sağlam bir hukuki temel oluşturacağız. Bu anlaşma sayesinde savunma sanayisi kapasitelerimizin artırılmasına imkân sağlayacağız. İhtiyaç duyulan savunma sanayisi ürünlerinin karşılıklı tedarikini teşvik edeceğiz. Savunma sanayisi ihtiyaçlarının ortak üretimi ve teknoloji transferine kapıyı açmış olacağız. Anlaşmayla, savunma malları ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, satın alınması ve bakımıyla ilgili teknik ve lojistik destek alanlarında somut kazanımlar elde etmeyi hedefliyoruz. Ayrıca, büyük uğraşlar sonucu ortaya çıkan çalışmaların imalat, lisans ve üçüncü tarafa satış hakları her bir proje için ayrıca belirlenerek koruma altına alınacak. Bilgi, belge ve malzemelerin güvenliğiyle uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan taahhütlere dair mutlak hükümler de bu anlaşmada yer alacak ve uygulanacak. Anlaşmanın uygulamasını yürütmek üzere savunma sanayisi alanında Türk-Özbek Ortak Komisyonu oluşturulacak.

Anlaşmanın getirdiği bu hukuki zemin temelinde Türk savunma sanayisi tarafından üretilen savunma sanayisi ürünlerine pazar imkânı yaratılacağını ve bunun da ihracatımıza olumlu katkıda bulunacağına inanıyoruz.

Özbekistan’la stratejik önemdeki savunma sanayi iş birliğimizi güçlendirecek bu anlaşmaya Komisyonumuzun ve yüce Meclisimizin desteğini bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim Faruk Bey.

Şimdi, Savunma Sanayii Başkanlığından Serdar Demirel Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI SERDAR DEMİREL – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; çok teşekkür ederim öncelikle.

Malumları olduğu üzere savunma sanayisi ihracatımız her yıl artmakta. Hem ülkemize bir katma değer olarak hem de dış politikada önemli bir unsur hâlini almaktadır. Özbekistan’la devam eden savunma sanayisi iş birliği projelerimiz vardır. Bunlar nehir botları, kara araçları ve diğer alanlarda; her alanına, savunma sanayisinin her alanına yayılmıştır. Eğer Komisyonunuzca kabul edilmesi durumunda bu 83’üncü bir ülkeyle imzaladığımız savunma sanayisi iş birliği anlaşması olacak olup bu çerçevede yabancı ülkelerin bizim silah sistemlerimizi daha iyi tanınması ve ihracatın artması planlanmaktadır.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyelerimiz varsa söz verebilirim.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Başkanım...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Size söz vermeden önce bir şeyi hatırlatmak istiyorum. Biliyorsunuz, bugün uluslararası anlaşmaları görüşeceğiz, Genel Kurulda da devam edecek. Berat Bey Covid olduğu için onu oraya gönderme şansımız yok. Özel sözcü Niyazi Bey’i göndereceğiz ama bu gündemdeki yoğun yayılmayı düşünürsek -normalde hiçbir zaman yapmadık ama- mümkün olduğu kadar kısa tutarsak sevinirim.

Sayın Erozan, buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, Dışişleri Bakanlığının ve Savunma Sanayii Başkanlığının değerli mensupları; benim 2 konum, 2 sorum ve 1 gözlemim olacak.

Birinci sorum, 4’üncü maddenin birinci fıkrasında “güvenlik kuruluşları” diye bir ifade var. Bu “güvenlik kuruluşları” Özbekistan açısından neyi ifade ediyor? Yani bu, İçişleri Bakanlığı mı, Savunma Bakanlığı mı, ordu mu, nedir bu birim; güvenlik kuruluşları yani potansiyel müşteri kim? Burada sonunda birisi bir şeyler almaya çalışacaktır bu anlaşma çerçevesinde.

İkinci sorum, 11’inci maddeyle ilgili. 11’inci maddede şöyle bir cümle var: “İş bu anlaşma hükümleri -nokta nokta devam ediyor- başka ülkelerin bütünlüğüne karşı kullanılamaz.” Şimdi “Başka ülkelere kullanılamaz.” Bu kâğıt parçası mı kullanılamaz, sattıklarımız mı kullanılamaz? Yani herhâlde bu kâğıt parçasından bahsetmiyorsunuz, sattıklarınızdan bahsediyorsunuz. Bunu takip etme yeteneğiniz var mı? Yani siz bir başka ülkeyi... O 83 ülkeden bir tanesine bir ürünü sattınız ve o sattığınız müşteri onu komşu ülkenin ülke bütünlüğüne karşı kullanmak konusunda bir kararlılık içinde. Ne yapacağız? Yani bu durumda “Yo, bir dakika, biz size bunu sattık, bunu siz evde, bahçenizde kullanacaksınız, böyle yandaki bir ülkenin hava sahasına filan geçmek yok mu diyoruz? Nedir bunun pratikteki uygulaması?” diye sormam lazım ama buradan biraz evvel değindiğim bir gözlemimi de dile getirme

ihtiyacını duyuyorum. Şimdi biz, biraz evvel sunuşta da ifade olundu, bunu ihracatımıza bir katkı olarak görüyoruz ama bu ihracatımıza olan katkının ötesinde sattıklarımızın ne gibi siyasi yansımaları veya ne gibi askerî yansımaları olduğunu maalesef gözlüyoruz sonra ve bize Savunma Sanayii olsun veya başka özel şirketler olsun, onların ne alıp ne sattıkları konusunda bize bir bilgi verilmiyor. Hâlbuki bu bilginin ya bu Komisyona ya Millî Savunma Komisyonuna getirilip anlatılması lazım. Ha, böyle -hep birlikte oturup- bazı hassasiyetlerden dolayı hep birlikte, bütün Komisyon olarak değil ama her partiden oluşacak birer ikişer temsilcinin bilgilendirilmesi gereğinin altını çizmek için bunu söylüyorum çünkü bu satışlardan bazılarının son yıl içinde dahi bizim başımızı ağrıttakları sonuçları da oldu, dolayısıyla bu hassasiyeti ben bugün dillendirmiş olayım. Bunun gerektiği veçheyle takibini de bu Komisyonda, başka komisyonlarda ve Genel Kurulda edeceğimizi de bilginize getirmiş olayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Yunus Emre Bey, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Ben de tabii gerek Dışişleri Bakanlığımızın gerek Savunma Sanayii Başkanlığının ve diğer kurumlarımızın değerli bürokratlarına hoş geldiniz diyerek başlamak istiyorum.

Birkaç soru aslında yönelteceğim. Bir ölçüde benden önce Sayın Erozan da temas etti ancak biraz daha açarak sormak istiyorum. Şimdi savunma sanayisi alanında iş birliği ya da bir ülkeye silah satışı bir bilindik ticari aktivite gibi düşünülemez tabii yani bir yanıyla da aslında bir askerî yardım özelliği de taşımaktadır. Böyle bir özelliği bulunduğu için tabii doğal olarak onun sonuçları yani insani sonuçları en başta olmak üzere ve ülkenin genel dış politika çıkarları bakımından da değerlendirilmesi o ülkelerde yapılır. En çok da tabii parlamentolarda yapılır. Örneğin Amerikan sisteminde bu, tamamen bir askerî yardım olarak görülür ve Parlamentonun iznine tabidir. Şimdi, Türkiye’de tabii geçmişte, savunma sanayisinin bu ölçüde gelişmediği dönemde belki ciddi bir mesele olarak düşünülmüyordu ama bugün gerçekten bu konunun hem bizim Komisyonumuzun faaliyetleri bakımından hem de Türkiye’de Parlamentonun işleyişi bakımından derinlikli bir şekilde ele alınması gerekiyor. Ve yine tabii, iktidarın, Dışişleri Bakanlığının Türkiye’nin temel meselelerine nasıl baktığı, konuları nasıl değerlendirdiği, uzun dönemli bir perspektifle nasıl bir politika demeti oluşturduğu konusunda -gerçekten kabul edelim ki- bizim Dışişleri Komisyonumuzun, Meclisin doğru bilgilendirilmediği, neredeyse hiç bilgilendirilmediği bir ortamda bulunuyoruz. Bu bakımdan sadece bu Özbekistan özelinde değil, Özbekistan’la savunma iş birliği alanında değil genel olarak -hem tutanaklara da geçmesi bakımından- Savunma Sanayii Başkanlığının da Dışişleri Bakanlığımızın da görüşlerini biraz daha açmalarını bekliyoruz. En başta uluslararası planda da Türkiye’ye dönük ciddi eleştirileri de beraberinde getirebilir, uluslararası basında bu konularda birçok yazı çıkıyor. Birinci olarak benim gündeme getirmek istediğim yani bu savunma sanayisi konusunun hem Türkiye’nin genel çıkarları bakımından hem de birtakım değerlerin savunulması bakımından biraz daha açılmasını, Türkiye’nin hedeflerinin ortaya konulmasını bekliyoruz. Bu yönde yayımlar varsa bunların bize ulaştırılmasını tabii ki bekliyoruz, birincisi bu. İkincisi, yine bizim basından takip edebildiğimiz kadarıyla kimi dost ülkelerin, hatta NATO müttefiki ülkelerin de Türkiye’nin savunma sanayisindeki bazı ihtiyaçları bakımından ciddi kısıtları Türkiye’nin önüne koyduklarına, birtakım engellemelerin olduğuna ilişkin haberler yer alıyor; bunlar tabii savunma sanayisini nasıl etkiliyor? Türkiye’nin genel dış politika durumunu, çıkarlarını nasıl etkiliyor? Bunların da, bir ölçüde olabilirse, açıklanması faydalı olacaktır.

Son olarak da bizim tabii yaptığımız incelemelerde gördüğümüz bir konu var -yani bunu kişisel bir merak olarak lütfen düşünmeyin- 8'inci maddenin birinci bendinde şöyle bir ifade var: "Tarafların yetkili makamları işbu anlaşmanın uygulanması için heyet teatisinde bulunacaklardır. Gönderen tarafın heyeti kabul eden tarafın ülkesinde bulunduğu süre yanı sıra ülkeye giriş, kalış ve ayrılış sırasında kabul eden ülkenin yasa ve yönetmeliklerine tabidir." Şimdi niye böyle bir kayıt düşüldü, neden tabi olacağı kaydı düşüldü ev sahibi ülkenin yasa ve yönetmeliklerine? Çünkü başka benzer savunma sanayisi anlaşmalarında böyle bir hükme biz rastlayamadık, bununla ilgili bir açıklama olursa memnun oluruz.

Ve tabii bunun daha da ötesinde tekrar ifade etmek istiyorum: Hem Türkiye'nin imajı bakımından hem de Türkiye'nin çıkarları bakımından bu konularda Meclisin hem sıklıkla hem de derinlikle bilgilendirilmesi gerekliliği açık; bunu da not etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Gülüstan Hanım, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi aslında, çok ilkel bir yerden bakarak söze başlayayım: Biz genel olarak zaten bu askeri anlaşmalar meselesine şerh düşüyoruz. Bu anlamıyla özellikle ülkenin dış politikasının genelinin militarize olmasını, bir savaş sanayisi üzerinden, askeri bir sanayi üzerinden yol alınmaya çalışılmasını yanlış bulduğumuzu ifade ederek başlamak istiyorum.

Diğer bir mesele, şimdi, Özbekistan'ın bulunduğu yer -bunu Balkanları tartışırken de konuşmuştuk; sonuçta eski Sovyetler ülkesi, Türki Cumhuriyetler içerisinde- biliyoruz ki aslında Sovyetler açısından çok stratejik bir yerde -geçenlerde çıkan olayları da biliyoruz o bölgelerde- ve gerçekten hassas bir yer. Bugün oraya yapacağımız her silah satışının bölgedeki güç dengelerini değiştirme, olası çatışma potansiyelini tetikleme riski bulunuyor ki Türkiye, bu anlamıyla eğer meseleye sadece bir para kazanma, "Silah satayım, para kazanayım, kasamı doldurayım." diye bakıyorsa işin öyle olmadığını Ukrayna ile Rusya arasındaki gerilimden, Ukrayna'ya satılan SİHA'ların gidip Donbas bölgesinde kullanılmış olmasından gördük yani bugünkü gerilimin, neredeyse savaş başladı, başlayacak diye hepimizin takip ettiği sürecin aslında o bölgede kullanılan SİHA'larla tetiklendiğini ya da onun da bu gerilime katkısı olduğunu biliyoruz. O anlamıyla, yeniden -üstelik de sorunlu bir bölgeye- silah satmanın ve oradaki sorunları derinleştirmeye çalışmanın kendisinin problemliliğini ifade etmemiz gerekiyor.

Diğer bir genel eleştirimiz de bu silahların sonuçta bir devlet teknolojisi üzerinden üretilmediği meselesi yani sonuçta buradaki bu silah sanayisinin kendisi, bir yandaş, akraba, kayınpeder, damat ilişkisi üzerinden yürüyor; buraya ciddi krediler veriliyor, ciddi destekler sunuluyor ve bu desteklerle aslında, bir ailenin zenginliği bir ülkenin dış ilişkileri üzerinden geçiyor yani düşünün ki ülkenin bir Cumhurbaşkanı var, onun damadı silah ticareti yapıyor ve biz burada yapılan o silah ticaretini, üretilen silahın anlaşmalarını konuşuyoruz. Bu anlamıyla da etik bir problem olduğunu da ifade etmemiz gerekiyor yani bu anlamıyla da sorunlu çünkü sonuçta, bu dış ilişkilerin çoğu... Ki Cumhurbaşkanı da gittiği birçok yerde işte "Yerli ve millî silah üretiyoruz; şuraya silah satıyoruz, buraya silah satıyoruz." diye de çokça söylüyor, yine, Dışişleri de bunu çoğu yerde ifade ediyor ama en nihayetinde, satılan silahların Bayraktar SİHA'ları ve İHA'ları olduğunu, burada bir tekel oluştuğunu, bu tekelin bir aile şirketini olduğunu ve bugün Dışişlerinin yaptığı ya da Meclisin onayladığı anlaşmanın da bir ailenin gittikçe büyüyen cirosuna ciro katacağını da ifade etmemiz gerekiyor. O anlamıyla da problemliliği, sorunlu bir yaklaşım olduğunu biliyoruz. Yine, bu şirketlere dönük, özellikle vergi afları, AR-GE yatırımlarına dönük teşviklerin de çok büyük bir problem olduğunu... Bu paraların silaha, silah sanayisini geliştirmek

yerine gerçekten bu ülkedeki katma değeri yüksek üretime harcanması gerekiyor, gerçekten katma değeri yüksek bir üretimin yakalanması için harcanması, buradaki AR-GE yatırımlarına harcanması, yeni nesillerin yaşaması ve yaşatılması için harcanması gerektiğini düşünüyoruz. Sürekli silah üreten, silah satan, savaş, ölmek ve öldürmek üzerinden bir siyaseti toptan reddettiğimizi, yanlış bulduğumuzu ifade edelim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Makarna üretmemiz gerekiyor herhâlde, değil mi?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Siz onu mu anlıyorsunuz? Katma değeri yüksek üründen makarnayı anlıyorsanız...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Silah sanayisinin katma değeri yüksek değil mi?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Yani o sizin görüşünüz, ben makarnayı katma değeri yüksek ürün olarak görmüyorum en azından.

Şimdi, katma değeri yüksek ürün ihraç edemediğimizde ne oluyor? Günün sonunda, sadece silah satan ve silah tüccarlığı yapan bir yere geliyorsunuz ki bunun ülke vizyonu açısından da ülke ekonomisi açısından da sorunlu olduğunu bir kez daha ifade etmiş olalım.

Diğer bir mesele, Balkanlar, Türki Cumhuriyetler, Kafkasya -Türkiye açısından da- nasıl Rusya açısından stratejik önemde ise aslında Türkiye de bölge açısından stratejik önemde; hem enerji nakil hatları açısından çok önemli hem de orada gelişecek toplumsal olayların yeni bir dünya savaşını tetikleme kapasitesi açıkçası çok yüksek. O anlamıyla, bizim bu kadar enerji sorunu yaşadığımız, yoksulluk yaşadığımız, insanların elektrik faturalarını ödemediği bir dönemde bir yandaş şirketi büyütmek, onun cirosuna ciro katmak üzerine yapılan bu anlaşmaya şerh düşüğümüzü, onay vermediğimizi tekrardan ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Salıcı, buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, tekrara düşmemek açısından daha önce sorulan bazı soruları tekrar etmeyeceğim fakat Sayın Kaymakçı konuşmasında, savunma sanayisindeki yerlilik oranının yüzde 80'e ulaştığını ifade etti. Uzun zamandır, savunma sanayisindeki yerlilik oranıyla ilgili bir oran verilmemişti. Ne zaman ulaştık yüzde 80'e ya da ne kadar zaman içinde yani bu aşama nereden nereye geldi? Onunla ilgili kısa bir bilgilendirme yaparlarsa memnun olurum.

Bir de bu şeyle ilgili... Yani silah satışı, tabii, stratejik bir tercih, bunu herhangi bir ihracat işlemi gibi ele almak doğru bir şey olmaz çünkü siyaseten sonuçları oluyor. Gerek silah satışında gerek dış politika yapım aşamasında, ben şu anda, Parlamentoda yürüyen sistemin, aslında Dışişleri Bakanlığının bu işin başında olması gerektiği, temel karar mekanizmalarını yönetmesi gerektiği sistemin uzun zamandan beri yürümediği kanaatindeyim. Bir dış politikamız var tabii ki "Dış politikamız, yok." anlamında söylemiyorum. Dış politikamız var ama dış politikamız; kamuoyunda, STK'lerde, düşünce kuruluşlarında, Parlamentoda, Genel Kurulda, bu Komisyonada yani Dışişleri Komisyonunda, Bakanlıkta konuşulan, tartışılan bir politika olmaktan uzun zaman önce uzaklaşmış durumda, dar bir çerçevede konuşuluyor. Milli Güvenlik Kurulunu da bunu ekleyebiliriz çünkü Milli Güvenlik Kurulunun da bu tür konuşulur, konuşulması normaldir. Dolayısıyla bir ülkeye -yani mevzubahis olan Özbekistan değil, herhangi bir ülkeye- silah satıyor olmak önemli bir karar. Bu kararın oluşum aşamasında da dış politikada son zamanlarda yaşamış olduğumuz zikzakların ortadan kaldırılması ve değerler üzerinden yürüyen bir dış politikaya, tutarlı bir dış politikaya sahip olabilmemiz açısından

da Türkiye’de dış politika yapım aşamasının ciddi şekilde hasar gördüğünü, yürümediğini, bizim de burada çok etkili olamadığımızı yani Dışişleri Komisyonu üyeleri olarak dış politikanın oluşumuna katkı sunmak açısından çok etkili olamadığımızı da vurgulamak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de iki kurumun değerli mensuplarını saygıyla selamlıyorum, aynı şekilde Komisyon üyelerine de saygılarımı sunuyorum.

“Türkiye’nin dış politikası var mı yok mu?” meselesine girmeyeceğim, sadece bir soru sormak istiyorum, belki sayın üyelerin sormuş oldukları soruları cevaplandırma açısından da rahatlık sağlar. Bu, Özbekistan’la ilgili olarak yapılan anlaşmada, Özbekistan’a özgü bir unsur var mı –Özbekistan’la ilişkilerimiz bağlamında veya Özbekistan’ın özellikleri anlamında soruyorum– yoksa bu, diğer ülkelerle yaptığımız -83 ülkeden bahsettiniz- o jenerik anlaşmalardan biri mi? Yani bir özelliği, bir hususiyeti var mı bu anlaşmanın?

Çok teşekkürler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çeviköz, sizin bir söz talebiniz var.

Buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Ben de söz almışken buradaki mevcut kurumların temsilcilerini ve bürokratlarını sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Benden önceki konuşmacıların dile getirdiği bir husus bence çok önemli; sadece Özbekistan bağlamında değil, en azından savunma sanayisinin ilerletilmesi ve silah ticaretine taraf olan bir ülke olarak bizim konumumuzla ilgili bir konu üzerinde durmak istiyorum yani sakın yanlış anlaşılmasın, herhangi bir şekilde bir özel teşebbüs karşıtlığı değildir bu. Elbette, devlet gibi, bazı şirketlerin de birtakım sanayi atılımlarında öne çıkması mümkündür ama burada esas önemli olan, Türkiye’nin savunma sanayisinin kalkınmasında önemli bir rol oynadığı gerçeğidir bunu hiçbir şekilde yadsımıyoruz fakat özellikle bazı kullanımları “çifte kullanım” olarak tanımlanabilecek araç ve gereçlerin satımında çok dikkatli davranılması gerekir. Yani Dışişleri Bakanlığındaki arkadaşlar bunu bileceklerdir “Wassenaar Sözleşmesi” denilen bir şey vardır, çifte kullanımlı araç ve gereçler -ki İHA’lar buna girerler- sadece sivil maksatlarla değil aynı zamanda askerî maksatlarla da kullanıldıkları için bunların satışında hakikaten belli düzenlemeler vardır ve bu düzenlemelerin göz ardı edilerek böyle bir ticaretin içine girilmesi çok sakıncalı sonuçlar doğurabilir. Daha evvel de zaten bundan bahsedildi, örnekler de verildi başka ülkelerle ilgili olarak. Böyle bir durumun ileride başımıza sorun açmaması için de yasama organının denetimi fevkalade önemlidir. Nitekim, başka ülkelerde de zaten hep gördüğümüz şey budur. Türkiye’ye de bazı araç ve gereçlerin hatta bazı araç ve gereçlerin içinde kullanılan malzemelerin dahi satılması bazen Parlamento kararlarıyla sınırlanabilmektedir. Bu da Parlamentonun ve yasama organının bu hassas konuda ne kadar önemli bir işlevi olduğunu ve denetim görevinin ne şekilde dikkate ve ciddiye alındığını gösterir. Bir başka hatip, Parlamentoda ve Genel Kurulda bu

konunun takipçisi olacaklarını söyledi, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, biz de bu konunun takipçisi olmak düşüncesindeyiz ve yasama organının bu tür satışlarda mutlaka daha işlevsel bir rolü olduğunu düşünüyoruz. Bunu belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi yok diyecektim ki...

Hasan Bey, buyurun.

HASAN TURAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, Dışişleri Bakanlığımızın ve Savunma Sanayii Başkanlığımızın kıymetli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Özbekistan ve Türkiye arasındaki bu anlaşmayı canıgönülden destekliyoruz. Bu anlaşmanın hayırlı uğurlu olmasını diliyoruz. Savunma sanayisi alanında ve diğer alanlarda gelişen ticaretimizin de gün geçtikçe yükselmesi, güçlenmesi bizleri ümitvar etmektedir. Özellikle Türki Cumhuriyetlerle olan ilişkilerimizin bu anlamda artması da bizleri memnun etmektedir. Azerbaycan ile Türkiye'nin iş birliği konusunda, yıllar sonra Azerbaycan topraklarına dâhil olan Karabağ'ın işgalden nasıl kurtulduğuna dair hepimiz hemfikiriz veya öyle olmalıyız diye düşünüyorum. Türkiye, kendi kültür ve medeniyet coğrafyasındaki özellikle soydaş ülkelerle olan iş birliğini her alanda güçlendirmelidir.

Biraz önce hem Dışişleri Bakanlığımızın hem de Savunma Sanayii Başkanlığımızın yetkililerinin açıklamaları savunma sanayisinde gelmiş olduğumuz noktayı çok açık bir şekilde ortaya koymuştur. Bu, Türkiye'nin gururudur, hepimizin gururudur, milletimizin gururudur. Yerlilik oranının yüzde 80'e çıkmış olması bizi gururlandırması gereken bir şeydir. Geçmişte, biz, bütün silahlarımızı, bütün savunma silahlarımızı Batılı ülkelerden temin ediyorduk, bazen onların hibelerine muhtaç oluyorduk ama bugün, kendimiz ihraç ediyoruz, hatta NATO ülkelerine bile ihraç ediyoruz, satıyoruz. Dolayısıyla bu, bizi gururlandırması gereken bir şeydir.

Şimdi, buraya başka bir yerden parantez açarak “Acaba kime kullanacak, nasıl kullanacak?” diye endişeleri dillendirebilirsiniz, dillendirmek isteyen insanlara saygı duyuyoruz. Ben bu çerçevede anlaşmaların içerisinde bu tip maddelerin olduğunu da ilk defa duyuyor değilim şahsen. Batılılar da silah satarken bazen bizim terör örgütlerine karşı kullanmamıza bile sınırlama koyan maddeler yazıyorlardı. Biz terör örgütlerine karşı kullanmayacaksak bu silahları bize niye veriyorsunuz? Bir taraftan, terör örgütlerine karşı kullanmamıza engel olan maddeler ihdas ediyorsunuz öbür taraftan terör örgütlerine kendiniz leblebi çekirdek gibi silah dağıtıyorsunuz. Burada, Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türk milletinin parlamenterlerinin terör örgütlerine dağıtılan silahları ve bu silahlar dağıtılırken de hiç emperyal güçlerin kaygı duymamasını konuşmasını yeğleriz. Yoksa bizim ülkemizde üretilen silahların, özellikle soydaş ülkelerimize satılmasının, gönderilmesinin yaratacağı sonuçları, endişeleri dillendirmek hiçbirimize yakışmaz diye düşünüyorum.

Savunma sanayimizin ihracatı içerisinde sadece bir firma yok. Benim bildiğim yüzlerce firma Savunma Sanayii Başkanlığımıza hizmet vermekte ve silah üretmektedir. Olayı özelleştirip, tekilleştirerek itibarsızlaştırmanın da bir anlamı yoktur. Bu da bu ülkeye ve bu millete yapılabilecek en büyük kötülüktür. Hükûmetimizin tarihinden daha eskidir o ilgili firmanın bu işlere başladığı tarih. Yıllarca bir ideal uğruna kendilerini bu olaya vakfetmişlerdir ve çalışmaktadırlar. Bu milletin bağrından çıkmış firmalarımızın üretim yapıp Savunma Sanayii Başkanlığımızla iş birliği içerisinde savunma sanayisine katkı sunması ne kadar hakkıysa bu firmaların da hakkıdır. Bu hakkı, yakınlıkları, birileriyle

ilişkileri ve aile ilişkileri de hiçbir şekilde elinden almaz. Dolayısıyla ülkemizin bu konuda ürettiği katma değerleri, elde ettiği kazanımları bu şekilde itibarsızlaştırmak herhâlde, bu milletin evlatlarına, bu millet adına siyaset yapan hiç kimseye yakışmaz diye düşünüyorum.

Hazırnu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sibel Hanım gördüm ama Komisyon üyelerine öncelik verdiğim için... Mustafa Bey daha önce söz istemişti.

Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ben de Bakanlığımızı, Savunma Sanayii Başkanlığımızı ve üyelerimizi, Başkanımızı saygıyla selamlıyorum. Toplantının hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Evet, çok tekrara düşmeden bir iki cümle ifade etmek istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti devleti, bugün, özellikle üretim alanında, gerçekten sadece savunma sanayisinde değil, demir çelik sanayisi başta olmak üzere, otomotiv sanayisi olmak üzere birçok alanda ciddi anlamda üretim yapan, hem bulunduğu bölge itibarıyla, bulunduğu konum itibarıyla hem de üretim itibarıyla önemli bir noktaya gelmiş durumdadır. Türkiye Cumhuriyeti devletin savunma sanayisi alanındaki üretimini, ilerlemesini, gelişmesini eleştirerek ya da durdurulmasını isteyerek “Katma değer üretilecek başka alanlara yatırım yapılmalı.” ifadesinin açıkçası çok doğru bir ifade olmadığını -en azından kanaatimce doğru bir ifade olmadığını- düşünüyorum. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti devleti, her alanda ilerleyen, güçlenmeye çalışan, özellikle de savunma sanayisi alanında son yıllarda devrim niteliğinde çalışmalar yapan bir ülke. Önümüzdeki dönemde de ülkemiz, inşallah, bu alanda çalışmalarına devam edecektir.

Tabii, savunma sanayisi alanında yapılan ticaretin de sadece savaş olarak, savaş diliyle ele alınmasını da açıkçası yadırgamak gerekir çünkü bu ticaretin yapılıyor olması sırf savaş için yapıldığı anlamına gelmez. Türkiye Cumhuriyeti devleti, bir kere, barışa önem veren, hem kendi bölgesinde barışa önem veren hem de dünyada barışa önem veren bir ülkedir. Özellikle Türki Cumhuriyetlerinde yapılan çalışmalarımız ortadadır, ilişkilerimiz ortadadır. Dış işleri alanında bence önemli bir başarı vardır, Türk Devletleri Teşkilatı kurulmuştur ve bu teşkilat düzenli olarak toplanmaktadır ve önemli çalışmalara imza atmaktadır; Özbekistan da bu ülkelerden bir tanesidir. Önümüzdeki dönem de inşallah, bu tür çalışmaların devam etmesi önemlidir diye düşünüyorum.

Yine, Hasan Bey’in söylediği konunun önemli olduğunu düşünüyorum. Türkiye’de, savunma sanayisinde yıllardır emek veren bir firmayı, sonradan aile birlikteliği sonucu oluşmuş bir ilişkiyi getirip bugün, burada, etik olarak sorgulayıp, sanki firmanın yaptığı çalışmalardan rahatsız olmuşçasına bazı cümlelerin kurulmasını, açıkçası ben de yadırgadığımı ifade etmek istiyorum. Önümüzdeki dönemde, Türk dış politikası, inşallah, hem kendi bölgesinde hem de dünyada çalışmalarına, açılımlarına devam ederek ülkemizin güçlenmesi, gelişmesi ve kalkınması için devam edecektir diye düşünüyorum.

Hazırnu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Gülüstan Hanım, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hem Hasan Bey hem de Mustafa Bey konuşurken atıf yaptılar konuşmama. Şimdi, şunu ifade edelim: Bizim, sonuçta, şahsi olarak da parti olarak da hiçbir firmayı özel olarak hedef alma, itibarsızlaştırma gibi bir derdimiz yok, böyle bir niyetimiz de yok, buna gerek de yok ama en

nihayetinde, ticari faaliyetlerin kendisi bir siyasi etik konusudur yani eğer bir yerde bir ticari faaliyet yürütüyorsanız ve o ticari faaliyetin bir tarafı olarak Hükümetin kendisiyle bir yakınlığınız varsa ve Hükümetin kendisi sizin o ticari faaliyet alanınızdaki işlemleri kolaylaştırıcı, cironuzu yükseltici anlaşmalara bir yol veriyorsa burada bunun siyasi etik konusu olduğunu ifade etmemiz gerekiyor. Nasıl biz, bugün, dönüp dönüp 5’li çeteyi konuşuyorsak ve sürekli bunu eleştiriyorsak... Neden? Çünkü sürekli bu 5’li çete -Kalyon, Limak, Cengiz ve diğerleri- sürekli Hükümetten kamu ihalesi alıyor. Şimdi, bu bir siyasi etik problemi değil midir? Yani düşünün ki bir hükümet sürekli üç beş tane firmaya ihale veriyor ve biz dönüp diyeceğiz ki: E, onlar eskiden beri müteahhitlik yapıyorlar, ne var bunda? Böyle diyemeyeceğimiz açık ve net. O nedenle, buradaki eleştirdiğimiz mesele, bir firmanın bir alanda yürüttüğü faaliyetlere ilişkin değildir; o faaliyetin kapsamını, konusunu, cirosunu, işlemlerini kolaylaştıracak siyasette kurduğu ilişkiye dönük bir eleştiri yapıyoruz. Ben bunda da hiçbir problem olduğunu düşünmüyorum ama genel olarak “Ülke olarak bizim yaptığımız, yürüttüğümüz katma değeri yüksek işlemleri itibarsızlaştırıyorsunuz.” kavramını da kabul etmiyoruz; çok açık ve net. Biz barışçıl bir siyaset izliyoruz; çatışmayı körükleyecek, ülkelerin iç işleyişini zora sokacak, ülkelerin birbiriyle ilişkisini, uluslararası ilişkisini zora sokacak ama en temelde de yarın, öbür gün dönüp Türkiye’yi sorumluluk altında bırakacak -tıpkı Ukrayna’daki olay gibi- meselelerde Meclisin hassas olması gerektiğini, bu işin siyasi iktidarın tekeline, çıkarına -ne dersek- isteğine bırakılmaması gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü günün sonunda, sadece AKP iktidarı değil, bütün ülke olarak kaybediyoruz, bütün ülke olarak suçlanıyoruz, bütün ülke olarak sorumluluğa davet ediliyoruz ya da bütün ülke olarak bir şeyin tarafı olmak durumunda kalıyoruz. O nedenle, buradaki meselemiz ülkeye dairdir, genel kaygımızı da bu şekilde ifade edelim çünkü sadece buradaki anlaşmayı “AKP imzalıyor.” diye geçmiyor, “Türkiye Büyük Millet Meclisi onaylıyor.” diye geçiyor; bu sorumlulukla söz kuruyoruz, bu sorumluluğa yaslanarak cümle kuruyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkürler.

Ünal Bey, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Ben herhangi bir şekilde kişisel bir cevap verme veya herhangi bir vekilimin söylediklerine kişisel bir satışma algısı içinde söz almış olmadığımı özellikle belirtmek isterim ancak sizin Başkanlığınızda şunu özellikle kayıtlara geçsin diye söylemek isterim: Hepimiz aynı çatı altında birer milletvekili yemini yaparak ve devletimize, milletimize olan sadakatimizi yerine getirmek maksadıyla milletvekilliği yapıyoruz. Dolayısıyla ben milletvekilliği görevim sırasında herhangi bir ifademim yakışıp yakışmadığı üzerinden hareket etmem, sadece ülke menfaatlerini, devletin menfaatlerini düşünerek hareket ederim. Herhâlde bütün milletvekillerimiz de “Acaba bu söylediğim şimdi bana yakıştı mı veya başkasının söylediği ona yakıştı mı?” diyerek bir sorgu içinde değildir. Sadece bunu belirtmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkürler.

Hasan bey, buyurun.

HASAN TURAN (İstanbul) – Şimdi, ben de şöyle ifade edeyim, en son Ünal Bey’in ifade ettiğinden: Her milletvekilimiz, burada, hem kendi şahsi görüşlerini hem de mensubu bulunduğu siyasi anlayışın duygularını, düşüncelerini hem Komisyonumuzla hem de Komisyonumuz vesilesiyle ülkemizle, milletimizle paylaşıyor. Bu da bir görüş, benimki de bir görüş. Mesela, yaptığımız anlaşmanın doğru olmadığını, hem Türkiye’ye hem milletimize fayda vermediğini iddia etmek

nasıl bir tez, bir görüşse “Bu düşünceye sahip olmak yakışmamaktadır, doğru bir düşünce değildir.” demek de benim görüşümdür. Bunu takdir edecek olan kamuoyudur, milletimizdir, takdir etmektedir. Dolayısıyla ben de bir ana fikir koyuyorum, diyorum ki: Ülkemizin savunma sanayisinde gelişmesi, yerlilik oranını yüzde 10’lardan, 15’lerden yüzde 80’lere çıkarması, artık hafif savunma silahları değil, ağır silahlar üretecek hâle gelmesi, “GÖKBAY” isminde helikopter yapması, uçak denemesi yapması, tank çalışması yapması, insansız hava aracı üretmesinin ülkemizin bütün fertlerini sevindirmesi gerekir. Bunları da dışarıdan, böyle, âdeta yalvararak hatta verdiği paralar geri ödenmeden, silahları da kendilerine verilmeden uğraştırılan bir ülke olmaktan çıkıp tam tersine, kendi ürettikleri, artık dünyanın her bir tarafına hatta Avrupa Birliği ülkelerine, NATO ülkelerine satılıyor olmasının hepimizi, herkesi gururlandırması gerekir diye düşünüyorum. Bunun zıddını düşünen birisi varsa -bunu ortaya söylüyorum, kimsenin ismini de zikretmiyorum- kimseye yakışmayacağını, bu millet adına siyaset yapan hiç kimseye yakışmayacağını söylüyorum; bu konuda da iddialıyım. Bu bir.

İkincisi: Şimdi, bazı kavramlar üretilmiş veya birileri üretmiş veya bazıları tekrar ediyor: “Savaş araçları, savaş yöntemleri, savaş aygıtlarından uzaklaşmak...” böyle, insancıl, demokratik, özgürlükçü kavramlar, hepimizin istediği şeyler. Savunma sanayisinde gösterdiğiniz başarı esasında barışın teminatıdır. Ecdat bunu yıllar önce söylemiş, demiş ki: “İstiyorsan sulhusalah -eski dille, kadim dilimizle- hazır ol cenge.” Yani siz kuvvetliyseniz, güçlüyseniz barışın teminatı yani savunma sanayisindeki gücünüz barışın teminatıdır, güçlü olacaksınız.

Şimdi bunu, böyle, çok romantik cümlelerle -tırnak içerisinde- gereksiz bir uğraş alanı gibi takdim ederseniz her türlü etkiye, saldırıya açık bir ülke olmayı arzu ediyorsunuz anlamı çıkar buradan. Ne yapmamız lazım yani? Şimdi mesela Özbekistan’a silah satıyoruz, Rusya tedirgin olabilir bundan, Çin olabilir, başkaları olabilir. Peki, benim de güneyimde bir sürü Rus üssü var. Kaç tane olduğunun farkında mısınız, haberiniz var mı? Amerikalılar gelmiş konuşlanmış, Amerika bizim komşumuz şu anda yani Amerika Atlantik Okyanusu’nun öbür tarafında değil şu anda, güney komşumuz. Mesela Yunan adalarına şu anda üsler kuruyor Amerika. Yani bunun karşılığında bize ne öneriyorsunuz? Şiir mi yazalım, çiçek mi sunalım, ne edelim yani? Silah üretmeyelim mi, satmayalım mı kimseye? Aman Amerikalılar, Batılılar tedirgin olur, bu alanlara fazla girmeyelim mi diyelim? Ne yapmamız lazım? Bunu söylüyorum, ben de bu soruyu soruyorum. Ben de bu duygu ve düşüncelerimi...

Şimdi, her cümlemin anlamının nereye geldiğiyle, nereye gittiğiyle ilgili hepimizin bir zekâsı var ortalama; tahmin edilebiliyor, içinden bir fikir çıkarabiliyorum. Yani direkt bir cümleyi söylemeye gerek yok ki. Yani sattınız Özbekistan’a. Özbekistan... “Acaba kimi tehdit ettiniz? Oradaki barışı dinamitliyor musunuz? Dinamitleyen bir adım mı atıyorsunuz?” falan gibi sorularla “En iyisi satmayalım, en iyisi böyle askerî anlaşmalar yapmayalım.” sonucuna ve fikrine varır bu.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Niye ısrarla silah satıyorsunuz?

HASAN TURAN (İstanbul) – Silah satmıyorum, domates de satıyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – O da genelde geri dönüyor.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Karşılıklı konuşmayalım.

HASAN TURAN (İstanbul) – Domates de satıyorum, portakal da satıyorum, narenciye de satıyorum. Silah da satıyorum yani.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Hasan Bey, biraz toparlayabilirsek sevinirim.

HASAN TURAN (İstanbul) – Yani dolayısıyla, arkadaşlar, bu konuda sizin fikriniz oysa benim de fikrim bu.

Ve ben savunma sanayimizin gün geçtikçe, roketatarından tut, savunma silahlarına kadar... Hatta şimdi uçak gemisi deniyoruz, uçak gemisi; SİHA'larla, İHA'larla.

Bir de şunu söyleyeyim: 1986 yılında başlamış, otuz beş yıllık geçmişi olan ve çok sonraları aile ilişkisine dönüşmüş bir firmayı savunma sanayisi pastasının bütün payını alıyormuş gibi anlatarak bu konudaki bütün çabaları itibarsızlaştırmak hangi amaca hizmet eder, bunu düşünmek gerekir yani.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki Hasan Bey, teşekkür ediyorum.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Başkan, söz talebim vardı.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Şimdi, 2 Komisyon üyemizin söz talebi var; Hişyar Bey ve Derya Hanım. Bir de Komisyon üyemiz olmayan Sibel Hanım'ın söz talebi var.

Bu başlıktaki, bu turdaki sözleri böylece kapatacağım. Lütfen ona göre şey yapalım çünkü bir saat oldu.

Hişyar Bey, buyurun.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vallahi benim söz almaya niyetim yoktu. Başta söylediniz, 1'inci anlaşımda bir saat geçti, hâlâ konuşuyoruz maalesef. Uzatmayacağım, 2 şey paylaşıcağım.

Bir tanesi -biraz konuyu dağıtarak belki hani şey olur- biz Özbekistan'a gittik yakın zamanda bir seçim gözlemi için. AGİTPA olarak gitmiştik Selami Bey'le birlikte, o delegasyon Başkanımızdı.

Şimdi, burada, öyle “Özbekistan soydaş ülke.” falan filan konuşuluyor ya, Allah billah aşkına, bizi orada ayakta tuttular bir saat, VIP'e de sokmadılar, Büyükelçi geldi, karşıda bekledi; Büyükelçiyi de takmadılar, kimseyi de takmadılar. Ya, kendi kendimize böyle romantik fanteziler yapıyoruz, Özbekistan'ın Türkiye'ye öyle çok bir şeyi yok arkadaşlar, en azından biz görmedik. Selami Bey patlıyordu neredeyse, dumanlar çıkıyordu kulağından “Bu nasıl bir terbiyesizlik!” diye. “Bekleyeceksiniz.” dedi.

HASAN TURAN (İstanbul) – Ne zaman gittiniz?

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) - AGİTPA seçim gözlemi için gittik.

HASAN TURAN (İstanbul) – Kaç sene önce?

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) - Üç ay önce gittik.

HASAN TURAN (İstanbul) – Üç ay önce gittiniz...

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ya, müsaade edin Hasan Bey, bakın, ben size hiç müdahale ettim mi?

HASAN TURAN (İstanbul) – Yok, ben bir şey demedim, katkıda bulundum.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) - Ama insicamımı bozuyorsunuz. Bakın, siz konuştunuz on dakika, ben hiçbir şey demedim; müsaadenizle.

HASAN TURAN (İstanbul) – Ben bozmak için söylemedim, katkı için söyledim.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) - Neyse, bu bir şey yani reel bazı durumlar konuşuyoruz. Şu Dışişleri Komisyonunda yedi yıldır benim gözlemim, yoğunlukla zaten güvenlik anlaşmaları üzerinden konuşuyoruz yani kategorik bir sınıflandırma yapsak orada, yoğunlukla bu tür anlaşmalar geliyor, askerî anlaşmalar, güvenlik anlaşmaları vesaire. Fakat tek bir şey söyleyeceğim, bitireceğim: Tabii ki fikirlerimiz ayrı, ayrı siyasi partilerden geliyoruz fakat tek bir konuda; bakın, tek bir konuda tartışma üslup olarak çok kırıcı oluyor yani burada olan insanların bu ülkeyi, bu milleti nasıl seveceğinin kriterini kimse belirleyemez, yok böyle bir kriter. Yani benim anlayabildiğim, burada Türkiye'nin iyiliğini

istemeyen bazı insanlar var yani konuşmalardan bu çıkıyor. Bakın, fikrime katılmayabilirsiniz, buyurun eleştirin fikrimi, diyebilirsiniz ki: “Hişyar Hoca, yanlış söylüyorsun.” “Gülüstan, yanlış söylüyorsun.” Söylüyoruz, amenna, konuşuruz, tartışırız; sonunda oylama yapıyoruz fakat “Siz böyle düşündüğünüz için bu ülkenin menfaatlerini düşünmüyorsunuz.” dersiniz, biz de deriz ki: Biz bu ülkenin menfaatlerini burada değil, şurada görüyoruz. Temel farkımız bu. Dolayısıyla, şey anlamda bir değer yargısı olmasın yani burada bu vatani, bu ülkeyi, bu yurdu sevip sevmeme skalası, endeksi kimsenin tekelinde değildir. Sadece bunun altını çizmek istiyorum, yoksa tabii ki bütün farklı görüşler kendisini ortaya koyar, nihayetinde bir oylama yapacağız, şerh yazan şerhini yapar, gider ama tartışmaların kırıcı olmaması önemli.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim.

Derya Hanım, buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Şunu belirtmek istedim: Yani sanki Türkiye’nin bölgesinde böyle negatif bir dış ilişkileri varmış gibi yorum olmasını düşünemeyiz çünkü Türkiye, her zaman bölgesinde etkin, başarılı bir siyaset yürütmeye çalışmıştır; her zaman yapıcı, kalkındırıcı, dost bir yapı izlemiştir. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, her zaman mazlumun, haklının yanında olan, hep güç katmaya çalışan, değer katmaya çalışan bir yapıyla durumu yönetmişizdir. Ayrıca, tüm vekillerimiz de çalışmalarında hep doğru yönde olan çalışmaları yürütmüştür. Çok önemli, stratejik bir bölgede bulunuyoruz, güneyimizde olan olayları hep yaşadık, ayrı bir koridor oluşturulmaya çalışıldı, neler yaşandı, neler geldi neler geçti; hepimiz bu konuyu çok iyi biliyoruz ama biz hep yapıcı, çözümçül yönde bir siyaset yürüttük. Bugün de Özbekistan olsun, Azerbaycan olsun, çevremizi hep olumlu şekilde yapılandırmaya çalışan bir birlik beraberlik içerisinde yürütülen anlaşmalar içerisindeyiz şu anda ve yeri geliyor, şöyle ki: Savunma sanayisinde yapılanlar... Savunma sanayisiyle ilgili öyle bir çalışma yürütüldü ki, ben Gaziantepliyim, Gaziantep’e geldiler, bütün şirketlerin hangi parçayı yapabileceği, ne yapılabilir, ne üretilebilir; bütün bunlar tek tek çalışıldı. Yani “Türkiye’de ne kadar gücümüz var, hangi parçayı hangi firma yapabilir?” Böyle hiç kişisellik, bireysellik düşünülmeden böyle bir çalışma var. Bir taraftan öğrencilerin eğitilmesi, TEKNOFEST yarışmaları, yarışma sonuçlarıyla oradan çıkabilecek özel projeler yürütüldü ve burada ortak çalışma sonucunda belki ihtiyaca göre yeni bir model tasarlanacak ve bu model sonrasında belki patent çalışmaları onun neticesinde neticelenecek. Bunların hepsi Türkiye’yi geliştiren unsurlar. Yani savaş ikinci planda ama savunma, kendini savunma ve güvenliğini oluşturma çok önemli bir unsur. Sınır şehriyim ve gerçekten bir adım ötemiz güvenli olmak zorunda. Bunu hepimiz biliyoruz. Çevremizdeki ülkelerle de aynı şekilde, dostane ilişkiler içerisinde daha da güçlü olacağız. Olaya çok kişisel olarak bakılmaması gerektiğini düşünüyorum. Kendi açısından farklı görüşler içerisinde olan insanlar, vekillerimiz olabilir ama Türkiye’nin bütünlüğü, Türkiye’nin başarısı, Türkiye’nin güvenliği bence ön planda. Bu açıdan bakmak daha doğru diye düşünüyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Son söz olarak Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Ben de bütün katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

Savunma Sanayii Başkan Yardımcımız şöyle bir cümle söyledi: Bu ürünlerin, savunma sanayisi alanındaki ürünlerin Özbekistan tarafından tanınması ve ihracat artışı hedefi var bu anlaşmada anladığım kadarıyla. Böyle bir cümle kurdunuz. Şimdi, bu alan tabii ki çok ulusal ve stratejik bir alan

ve işte, yerli üretim anlamında da bir aşama kaydettiği söyleniyor ve böyle bir oranlar da bize iletiliyor. Ancak bu tür sektörler ve alanların ülkeler tarafından bu kadar çok hızlı bir şekilde ihracata açılmasına bir çok ülke buna engel oluyor. Belli bir süre burada koruyuculuk politikaları uyguluyorlar ve özellikle -geleceğim birazdan- bilgi paylaşımı noktasında da çok rahat davranmıyorlar. Hem de uluslararası ilişkiler açısından da bölge tercihlerini çok dikkatli yapıyorlar. İleriye dönük uluslararası ilişkileri açısından, bölge ilişkileri ve menfaatler açısından da önemli bir alan. Burada bu kadar çok hızlı, işte, ihracatı arttıralım ve... Gelir anlamında da ya da bu ürünlerin tanınması noktasında daha hassas davranılamaz mı? Bizim gördüğümüz, Genel Kurulda da şu an anlaşmalar görüşüyoruz ve biraz burada bireysel tercihlerle işte, yapılan ziyaretlerde ve bireysel tercihlerle imzalanan bir çok alanda, spesifik alanlarda anlaşmalarla karşı karşıya kalabiliyoruz. En azından savunma sanayisi alanında daha kritik, daha uzun vadeli, ülkenin menfaatleri açısından daha kritik anlaşmalar olmalı. Bunun biraz bireysel tercihlerle şekillendiğini görüyoruz. Şöyle ki mesela Polonya'yla da bir anlaşma imzalanıyor. Savunma sanayisinde gizlilik dereceli bilgilerin korunmasına dönük, yani böyle bir anlaşma sonrası, yapılan savunma sanayisi anlaşması sonrası bu bilgilerin korunmasına dönük de bir ihtiyaç ortaya çıkmış ve tekrar bir anlaşma yapıyor. Şimdi, Değerli Bakan Yardımcısı Sayın Kaymakçı Avrupa Birliği Başkanı aynı zamanda, Polonya'yla yapılan anlaşmaya şöyle atıf yapıyorum: Polonya'yla yapmış olduğumuz savunma sanayisi anlaşmasının Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimize bir yansıması oldu. Benim Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesi olarak gitmiş olduğum, heyet olarak beraber gittiğimiz parlamenterler arası görüşmede bu anlaşma çok gündeme geldi ve çok soruldu bu soru. O nedenle bu tür anlaşmaları yaparken -bu uzun vadeli- bireysel tercihlere göre ve bu kadar ulusal ve stratejik gördüğümüz korumacı politikaların uzun bir süre daha uygulanması gereken bir alanda bu kadar daha rahat davranılmasını ben bir sorun olarak görüyorum. Bu anlaşma metnindeki maddelere bakarken de bu dikkatimi çekti ve Polonya'yla ilgili de Sayın Bakan Yardımcımızdan bu ilişkilere yansımasıyla ilgili kendi değerlendirmesini sormak istiyorum.

Son olarak da işte, bilgi, belge, malzemelerin güvenliği kısmı var anlaşmada. Diyor ki: “Devletlerin menfaatlerine zarar verecek şekilde bu bilgiler kullanılamaz.” ve ulusal mevzuatlar buna karar verecek. Ama bu tür... Ya, bu kadar çok ucu açık görüyorum ben bunu. Hani ülkelerin yönetimleri değişiyor, karar birimleri değişiyor. Ya, biraz da kurumsal bir koruyuculuk bence burada temin etmek gerekiyor bu anlaşmalarda. Menfaatleriniz değişecek, bölgesel konjonktür değişiyor. Özbekistan'la ilişkilerimiz iki yıl sonra nasıl olacak? Yönetimi kim olacak Özbekistan'ın? Ya, biraz da buna dönük bence anlaşma metnine güvence koyan maddeler olması lazım.

Üçüncü taraflara açıklamamayı taahhüt ediyorlar. Bu da çok ucu açık. Yada bilmiyorum başka güvenceler ya da ek anlaşmalar mı gerektirecek? “Sınırlı bir hizmet çerçevesinde bilgiler kullanılabilir.” diyor. Nedir sınırlı hizmet çerçevesi? Nasıl kullanacak bu bilgileri? Yarın belki Özbekistan rakip olabilir bu konuda ülkemize. Ve yine “Anlaşma yapılacak.” diyor bununla ilgili ileriye dönük. Burada da yine ben ucu açık bir sorun görüyorum.

Bunlar dikkatimi çektiği için sizlerle paylaşmak istedim çünkü sadece... Evet, savunma sanayisi gerçekten ülkemiz açısından kritik ama bu kadar rahat, bireysel tercihlerle bu kararlar verilmemeli diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim.

Evet, Faruk Bey, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli üyeler, ben de çok hızlıca gündeme getirilen konulara cevap vermeye çalışacağım.

Sayın Erozan “Güvenlik kuruluşları nelerdir?” dedi. Niye özellikle güvenlik kuruluşları ifadesini kullandık? Bütün kesimleri kapsasın diye yani sadece asker, polis değil; Sahil Güvenlik, Deniz, Hava, Kara... Dolayısıyla mümkün olduğu kadar geniş olmasını istedik. Bu arada, geri gidip tekrar önce Özbekistan’la imzaladığımız ve yürürlüğe koymaya çalıştığımız anlaşmanın sadece bir silah satış anlaşması olmadığını altını çizmek istiyorum kalın bir şekilde. Yani burada anlaşmayla 6 tane hedefimiz var: Savunma sanayisi iş birliği faaliyetlerine hukuki bir temel oluşturmak. Savunma sanayisi ihtiyaçlarının ortak üretimi; illa biz üretip satacağız değil, gerektiğinde onlardan alınacak, ortak üretime temel teşkil edecek çalışmalar da olabilir. Savunma sanayisi ürünlerinin üretimi konusunda teknoloji transferi, ihtiyaç duyulan savunma sanayisi ürünlerinin karşılıklı tedariki, dolayısıyla Türk savunma sanayisi tarafından üretilen savunma sanayisi ürünlerine pazar. Yani tek bu madde üzerinden bu anlaşmaya bakmak doğru değil. Anlaşmanın adı silah satış anlaşması değil savunma sanayisi iş birliği anlaşması, onu öncelikle vurgulamak isterim.

Güvenlik kuruluşlarını söylediğim gibi geniş tuttuk çünkü çeşitli güvenlik ürünleri, ekipmanları polis tarafından da kullanılabilir, Sahil Güvenlik tarafından da. Silah deyince aklımıza hep SİHA’lar gelmemeli. İşte, Sahil Güvenlik botları da var, polise verdiğimiz cipler de olabilir veya onun teknolojisi de olabilir, bunları da düşünmemiz lazım. “Ürün takip sistemimiz var mı?” diye sordu Sayın Erozan. Yani bu konuda hangi ülke kendisinin ürün takip sistemi olduğunu iddia ediyorsa çok iddialı olur ama biz de verdiğimiz ürünün hangi sektörlerde, nasıl kullanılacağını satış aşamasında veya iş birliği yaptığımız noktada görüyoruz, belirliyoruz, ona göre iş birliği yapıyoruz. Dolayısıyla, risk oluşturacak durumlarda adım atmayaacağımız belli.

Siyasi yansımaları... Tabii ki her ilişkinin bir bedeli var veya bir getirisi var. Yani Rusya Ukrayna’ya biz SİHA sattık diye saldırmayacak. Rusya’nın Ukrayna’yla ilgili veya Doğu Avrupa’yla ilgili düşüncesi farklı dolayısıyla sadece bizim satmış olduğumuz ürünlerin bir savaşa veya daha fazla bir gerginliğe neden olacağını söylemek çok doğru olmayabilir. Dolayısıyla, burada da tabii ki silah satarken bunun siyasi yansımalarını düşünüyoruz, getirisini götürüsünü düşünüyoruz, bu ülkenin nasıl kullanacağını da düşünüyoruz ama söylediğim gibi sadece silah satışı olarak görmemek lazım bu anlaşmayı.

Savunma sanayisi satışlarının izlenmesi, onaylanması konusuna değindi Sayın Emre. Bu konuda Millî Savunma Bakanlığımızda bir onay süreci var, Dışişleri Bakanlığımıza da danışılıyor. Çeşitli ülkelerde, Sayın Özdemir de söyledi, örneğin, Özbekistan’da gelecekte durum farklılaşırsa... Hangi rejime, kime, ne silah satıyoruz veya ne tür iş birliği yapıyoruz; bu konuda, tabii ki Dışişleri Bakanlığımızın değerlendirmesini de biz Sanayi Bakanlığımızla paylaşıyoruz ve dolayısıyla, kararlar bu çerçevede alınıyor. Bunun parlamenter boyutu konusunda yorum yapma konusunda kendimi yetkili hissetmiyorum ama bu sürecin başka ülkelerde olduğu gibi yapılması düşünülürse bunu parlamenterlerimizin tartışarak belki oluşturması gerekebilir. Bu arada şunu da söylemek istiyorum: Biz tabii şu ana kadar hep silah satın alan bir ülkeydik dolayısıyla silah satan ve savunma sanayisi konusunda iş birliği eli uzatan ülke konumuna da geldik. Dolayısıyla bu ihtiyaç buradan da çıkıyor olabilir ama söylediğim gibi bunu en iyi parlamenterlerimizin tartışarak ülkemize uygun bir sistemi oturtmaları anlamlı, yararlı olabilir. “Türkiye’yle savunma iş birliği konusunda veya Türkiye’ye silah satışı konusunda engellemeler var mı?” diye soruldu. Var. Maalesef bazı ülkeler, özellikle Suriye’nin kuzeyinde düzenlediğimiz harekâtlar sonrası birtakım engellemeler getirdi, bazı ürünlere yasaklar getirdi. Bu ürünleri alamadığımız belli durumlarda zorlandık ama birçok durumda da artık bağımlı olamayacağımızı ve kendi imkânlarımızı geliştirmemiz gerektiğini... Aslında sadece Kuzey Suriye’deki harekâtlardan dolayı değil ama öncesinde de başlamıştı engellemeler ve Türkiye aslında bu sayede de

kendi savunma sanayisinde kendine yeterlilik oranını artırdı ve bu noktaya geldi. Bu engellerin biz siyasi olanlarının kaldırılması konusunda çaba gösteriyoruz. En son Birleşik Krallık tamamen kaldırdı, Almanya'yla yaptığımız müzakereler sonucunda ciddi bir gerileme var, Hollanda'yla keza aynı şekilde, bazı Nordik ülkeleri de geri adımlar attı. Çünkü, Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde gerçekleştirdiği harekâtın aynı zamanda yasa dışı ve düzensiz göçü engellediğini de görmüş oldular. Birçok AB ülkesinin endişesi göçün artacağı yönündeydi ama tam tersi oldu.

“Ev sahibi ülke kuralları bu anlaşmada niye özellikle vurgulandı?” diye soru vardı. Aslında başka anlaşmalarda da var ama ben Sayın Vekilimiz Özsoy’a katılıyorum, Hişyar Bey maalesef havalimanında karşılaştığı talihsizliğe değindi ama Özbekistan’da maalesef bu tür uygulamaları görüyoruz. Özbekler de bu konuda ısrar ettiler müzakere sırasında ama buradaki esas ısrarları yani ülkenin kendine has savunma refleksleri konusunda daha katı denetim, daha katı protokol uygulamaları konusunda. Bu konuda işin doğrusu bunu çok büyük bir sorun olarak görmüyoruz ama havalimanında yaşanan sorun bize de iletildi, Özbek makamları nezdinde girişimlerde bulunduk. Umarız önümüzdeki dönem ilişkilerimiz bu alanda daha iyi bir noktaya gelir ama maalesef Özbekistan...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Zaman zaman ABD’yle de yaşıyoruz Sayın Bakanım.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Evet, tabii, sadece Özbekistan’a mahsus değil, onu söylememiz lazım.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Mütakabiliyeti çalıştırıyoruz ama bazen de.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Evet, doğru.

Biz de mesela Özbekistan’dan gelen heyetleri yanlış yapmayalım diye uyarıyoruz, diyoruz ki: “Yapılan doğru değil, biz de bunu yapabiliriz ama yapmayacağız ama bir daha lütfen böyle bir sorun olmasın.” diye iletiyoruz, ondan emin olabilirsiniz.

Sayın Kılıç Koçyiğit, silah sanayisi konusuna biraz firma bazında veya kişisel yaklaşım sergiledi. Ben sadece şunu vurgulamak istiyorum: Bu doğru bir yaklaşım değil, şu anda savunma sanayisi sektörümüzde 1.500 civarında firmamız var, bu firmalar 80 bin civarında insanımızı istihdam ediyor. Son yapılan savunma sanayisi derecelendirmesinde Türkiye’den 7 firmamız ilk 100’e girdi dünyada. Bunların içerisinde tamamen özel sektör olan var, devlet destekliler var, dolayısıyla sektörü kişiselleştirmek veya tek bir firma bazında görmek doğru değil. Keza tek bir ürün olarak görmek de doğru değil yani Türkiye sadece SIHA satmıyor, bunun yanı sıra söylediğim gibi askerî araçlar, malzemeler, hatta bizim şu anda en büyük savunma sanayisi ihracatımız ABD’ye; 1,1 milyar doları aşan bir rakam. Dolayısıyla, bu alanı daha büyük görmemiz lazım. Söylediğim gibi, ABD, Azerbaycan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri ve Fas ilk 5 sırada. Sektör 10 milyar dolardan yüksek bir ciro yaptı, bunun 3,2 milyarı doları ihracatımız, 2021 yılı esas alındığında. Dolayısıyla, “Niye yüzde 80 denildi?” diye bir sorumuz vardı, Sayın Salıcı sormuştu. Yani 2000 yılında yüzde 30 civarında, bu veriler tabii Savunma Sanayii Müsteşarlığımızdan aldığımız veriler. Bugün Sayın Milletvekillerimiz Turan, Canbey, Bakbak vurguladılar yani gerçekten, savunma sanayisi sektöründe gurur duyacağımız bir noktaya geldik. Bu önemli bir rakam, yüzde 30’lardan yüzde 80’lere geldik, umarız daha da ilerleriz.

Sayın Aydın, “Özbekistan’a özgü mü bu anlaşma?” diye sordu, evet, anlaşmanın çerçevesi aslında jenerik. Yani 83 ülkeyle yaptığımız anlaşmalarla aynı çerçeveye sahip. Özbekistan’a mahsus hususlar var mı? Sizin de dikkatinizi çeken “Özbekistan’ın kurallarına uyar.” kısmı biraz Özbeklere mahsus bir durum oldu. Esasen bizim açımızdan çok büyük bir sorun teşkil etmiyor. Biz de arzu etmeyiz ama bazı ülkeler bu tür ısrarlarda bulunabiliyor. Sonuçta önemli olan Özbekistan’ın Türkiye’yle ilişkilerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi. Hatırlayacaksınız, Özbekistan’la dört beş yıl öncesine kadar çok

soğuk, gergin, güvensizliğe dayanan bir ilişkimiz vardı. Ama şu anda Türkiye'yle çok daha yakın ilişkiye giren, söylediğim gibi, Türk Devletleri Teşkilatına da üye olan... Biliyorsunuz, Özbekistan bu konuda çok çekinceli bir ülkeydi, dolayısıyla bu güveni kazanmamız için bu tür adımları atmamız gerekiyor.

Sayın Çeviköz, çift kullanımlı silahlar konusuna değindi. Evet, bizde yani ülkemizin uluslararası...

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Silah değil araç...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Evet, daha doğrusu, çift kullanımlı ürünler diyeyim. Bu konuda yani ülkemiz tabii ki uluslararası taahhütlerine uyarak, dikkat ederek, NATO müttefikliğinin gereklerini de yaparak yani savunma sanayisi konusundaki iş birliğini ve çalışmalarını sürdürüyor.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Faruk Bey, detaylı çalışmanıza ve dinlemenize çok teşekkür ediyoruz ama birazcık hızlanabilirsiniz iyi olur.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Son cümlelerimdeyim.

Burada, tabii, amaçlanan hem bir taraftan silah ve savunma sanayisine olan bağımlılığımızı azaltmak ama bir taraftan da caydırıcı bir güç olmamız lazım, aynı zamanda, dost ve müttefik ülkelerin de yanında olmamız lazım, dolayısıyla bu anlaşmanın amacı da esasen bu.

Polonya konusu, evet, Polonya biraz AB içerisindeki durumundan dolayı eleştiriliyor ama sonuçta Polonya bizim müttefikimiz. Yürürlüğe konulması istenen bir anlaşma da sadece Polonya'ya mahsus bir anlaşma değil. Sonuçta, gizlilik anlaşması bütün askerî iş birliği anlaşmalarında geçerli; Polonyalılar bundan sonra imzalayacağımız anlaşmalar için bunun kendileri açısından gerekli olduğunu söylediler. Biz de aslında buna onun için önem veriyoruz ve biran önce yürürlüğe sokmaya çalışıyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Sayın Kaymakcı.

Evet, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesine oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİİ ALANINDA İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 23 Mart 2021 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3981) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, İstanbul Milletvekili Hasan Turan'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 21 Şubat 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini rica ediyorum.

Gündemin 2'nci maddesine geçiyoruz.

*2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Uygulanmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4098)**

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Uygulanmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi

(2/4098) esas numaralı Kanun Teklifi 11 Ocak 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 18 Ocak 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk söz, yine, Dışışleri Bakanlığı temsilcisinde.

Buyurun Sayın Kaymakcı.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok özür dileyerek bir önceki konuyla ilgili... 11'inci madde bütün anlaşmalarda var yani "başka ülkelerin egemenliğine, toprak bütünlüğüne karşı kullanılamayacağı" o standart; tüm anlaşmalarda var.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Komisyonumuzun geçtiğimiz yıl haziran ayında yapılan toplantısında Katar'la Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubuna Dair Uygun Bulma Kanun Teklifi zaten ele alınmıştı. O çerçevede de arz ettiğimiz üzere, bu niyet mektubu Katar'da düzenlenecek FIFA 2022 Dünya Kupası hazırlıklarında güvenlik alanındaki iş birliğimizi güçlendirmek amacıyla imzalanmıştı. Katar'dan gelen talep doğrultusunda ülkemizde düzenlediğimiz çok sayıda uluslararası organizasyonun güvenliğinin sağlanmasında edindiğimiz bilgi ve tecrübenin paylaşılması hedeflenmişti. Bu amaçla karşılıklı ziyaretler yapılması, kurs, eğitim ve tatbikatlar düzenlenmesi öngörülmüştü. Niyet beyanının onaylandığına dair Cumhurbaşkanlığı kararı 9 Aralık 2021 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlandı. Böylece niyet mektubunun onaylanmasına dair iç hukuk onay sürecimiz tamamlanmış oldu. Bugün ise söz konusu niyet mektubunun uygulanmasına ilişkin protokol gündemimizde yer alıyor. Bu uygulama protokolüyle 2022 Dünya Futbol Şampiyonası'nda görev alacak Emniyet Genel Müdürlüğü personelimizin sayısı, nitelikleri ve görev süreleri belirleniyor. Aynı şekilde görevlendirilecek personelimize sağlanacak imkânlar ile görevlendirmeye ilişkin diğer ayrıntılar belirtiliyor. FIFA Dünya Futbol Şampiyonası sırasında Katar güvenlik güçlerinin desteklenmesi amacıyla 3 bin Çevik Kuvvet, takviye hazır kuvvet görevlendirilmesi öngörülmüyor. Buna ilaveten 100 Özel Harekât personeli, 50 bomba arama köpeği ve

* (2/4098) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

idarecisi, 30 Çevik Kuvvet köpeği ve idarecisi, 50 bomba uzmanı, yeterli sayıda koordinasyon personeli, 20 danışman ve 1 genel koordinatörün görevlendirilmesi planlanıyor. Böylece toplam 3.250'ye yakın Emniyet Genel Müdürlüğü personelimiz Katarlı mevkidaşlarına destek sağlamış olacaklar. Vardığımız mutabakat uyarınca, Katar makamları geçici görevlendirilecek personelimizin uluslararası seyahat masrafları, işe ve ibatesi ile ekipman ve teçhizatın nakliyesine ilişkin tüm giderleri karşılamayı taahhüt ettiler. Ayrıca EGM personelimizin görev süresi boyunca tüm sağlık ihtiyaçları ve sağlık sigortası da Katar tarafından karşılanacak. Avrupa'dan Fransa ve İngiltere gibi ülkelerin talip olmasına rağmen, 2022 Dünya Kupası güvenlik organizasyonunda ana paydaş olarak sorumluluğu Emniyet Genel Müdürlüğümüz üstlendi. Bu kapsamda organizasyonunda görev alması planlanan Katar polis teşkilatı personeline yönelik olarak ülkemizde -çok sayıda- 2019 yılından bu yana 44 eğitim programında 734 personele uzmanlık eğitimi programı gerçekleştirildi.

Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Katar Emiri'nin katılımlarıyla 7 Aralıkta Doha'da gerçekleştirilen 7'nci Yüksek Düzeyli Stratejik Komite Toplantısı'nda 15 anlaşma imzalandı. Gündemimizdeki protokol de bunlardan biri. Emniyet makamları arasında daha da gelişen bu iş birliğinin, güvenlik alanındaki iş birliğimizin derinleştirilmesinin yanı sıra ilişkilerimizin bütününe de olumlu yansıma ve katkıları olacağına inanıyoruz. Bu nedenle niyet mektubunun uygulanmasına ilişkin protokolün onaylanması konusunda yüce Meclisimizin desteklerini bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen Komisyon üyemiz veya varsa...

Gülüstan Hanım, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Çok hızlı, sadece kayıtlara geçmesi açısından...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, çok rica edeceğim arkadaşlar, ilk anlaşmayı bir saat on dakika görüştük, lütfen hızlanalım, sizden özel rica ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Zaman yok, aynen.

Zaten muhalefet şerhimiz var Başkan, orada da belirteceğiz. Sadece bu Dünya Kupası'nın ciddi bir tehdide maruz kaldığını yani ciddi bir sorun olacağını ifade etmemiz gerekiyor. Çünkü buna dair zaten DAİŞ'in açık tehdidi var, vazgeçilmesi yönünde açık beyanı, bildirisi vardı zaten. Bu anlamıyla Türkiye'den gidecek insanların bir başka ülkede yürütülecek bir organizasyonun güvenlik gücü olarak bulunmasını açıkçası hiçbir şekilde kabul etmek mümkün değil yani bu nasıl bir akıldır, onu bilemiyoruz. Sonuçta eğer kendi güvenliklerini sağlayamıyorlarsa niye ev sahipliği yapıyorlar Dünya Kupası'na? Yapmasınlar o zaman. Başka bir ülke yapsın yani o da en azından onun nimetlerinden faydalansın. Demek ki güçleri yok, askerleri yok, neyse, teçhizatları yok. O anlamıyla ben bunun çok sorunlu bir ilişki olduğunu düşünüyorum ve bu anlamıyla kabul etmek mümkün değil. Hani Dünya Kupası keşke bizim ülkemizde olsaydı, biz hem onun nimetlerinden faydalansaydık hem de güvenliğini sağlasaydık. Ama buradan kalkacak insanlar, gidecekler, orada olası bir saldırının önünde yer alacaklar, belki can kaybı olacak ya da farklı bir şey olacak. Bu anlamıyla bunu doğru bulmadığımızı ifade edelim.

İkinci bir şey, İçişleri Bakanlığına yönelik eleştirilerimizdir. Biliyorsunuz, Türkiye'deki İçişleri Bakanlığının karnesi ne yazık ki çok parlak değil. Özellikle fikir, düşünce özgürlüğü, ifade özgürlüğü konusunda basın açıklamalarına yönelik uygulamaları vesaire vesaire... Çok uzatabiliriz bunu, geniş bir şey oluyor.

Şimdi, böyle bir Bakanlığın gidip orada faaliyet yürütmesinin, önleyici bir faaliyet yürütmesinin ya da engelleyici bir faaliyet yürütmesinin açıkçası sorun oluşturacağını da düşünüyoruz çünkü burada yaşanacak olası bir müdahaledeki görüntünün en nihayetinde bütün Türkiye'ye mal edileceğini de bilmemiz gerekiyor yani orada Bakanlığa ya da Hükûmete mal edilmeyecek. O anlamıyla, kabul etmediğimizi, itiraz ettiğimizi, muhalefet şerhimizin olduğunu ifade edeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erozan...

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, bir defa böyle bir metnin bizim huzurumuza gelmiş olması bende bir üzüntü kaynağı çünkü bunun adı her ne kadar bir “niyet mektubunun uygulama protokolü” diye tanıtılıyorsa da bu bir hizmet alımı sözleşmesi yani Türk polisi -özür dileyeceğim ama- ücretli olarak başka bir ülkede bir hizmete gidiyor; bunu benim aklım almıyor. Şimdi metnin içine bakıyorum, iâsesi, ibatesi vesaire... Yani bize şunu demek istiyorlar herhâlde veya iktidar bize bunu demek istiyor: Vallahi billahi bütçeye hiçbir yükü yok. Ben yine soruyorum ama: Bu arkadaşlar yolluk, yevmiye almayacaklar mı bizim bütçeden, sıfır mı? Bu, bir.

İkincisi, Türkiye’de insan çok, köpek az yani köpek az derken sokakta köpek çok da buradaki vasıflı köpeklerin sayısı az ve bu köpekler yetmiş beş gün evvelden gidiyorlar şeye, başlamadan. Ben bir köpek açığımız olacak mı, olmayacak mı diye sorma ihtiyacı duyuyorum; kaldı ki bunlar bomba, şu bu vesaire birtakım yani özel...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Herhâlde özel eğitilmiş köpekleri, bomba ve gibilerini arama köpeklerini refere ediyorsunuz; kayıtlara öyle girsin de.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Tabii, bunları gönderdik, burada ne oluyor? Burada ihtiyacımız olduğumuz zaman bunları nereden bulacağız? Geçici görevle geri mi getireceğiz köpekleri? Komik geliyor size ama gerçek bu yani Türk Silahlı Kuvvetlerindeki sayı belli, Emniyette insan belli; 3 bin kişi gönderelim, hiçbir sorun olmaz ama köpek başka bir şey. İnsan hakları olduğu gibi hayvan hakları da var.

Şimdi, bunun 2’nci maddesinin 15’inci fıkrasında veterinerlerden bahsediliyor, sonrasında hiç “veteriner” lafı yok, metnin gerisinde “veteriner” lafı yok. Şimdi, kaç veteriner gidiyor yani 80 köpeğe kaç veteriner gidiyor? Bunun da cevabını bir lütfederseniz makbule geçer.

Tabii, bu Katar meselesi biraz karışık yani siyasi sebeplerle biraz karışık, Sayın Cumhurbaşkanımız ile Katar Emiri arasındaki içerikli ilişkilerin sonucu olarak bunun bu hâle geldiğini biz de biliyoruz ama şu soruyu sorma ihtiyacını duyuyorum -ben “bir hizmet sözleşmesi” dedim bu metin için- ben şu soruyu da soruyorum, belki İçişleri Bakanlığı buna cevap veremez ama Dışişleri Bakanlığı belki cevap verir: Katar’daki Türk Silahlı Kuvvetleri de mi aynı koşullarda görev yapıyor orada; onların da mı iâseleri, ibateleri, şunları bunları, hepsi burada olduğu gibi bir hizmet sözleşmesini andıracak çerçevede midir? Çok merak ediyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Utku Bey.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hoş geldiniz.

Az önce sordum, İçişleri Bakanlığının temsilcisi olacak mı soruları yanıtlarken yanınızda, var mı kimse?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – İçişleri Bakanlığından arkadaşlar var, benim listemde var.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Burada varlar mı, masada yani biz şu anda görüyor muyuz?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Siz buyurun, Faruk Bey cevabı verir.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii, tabii.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Zaten asıl cevabı eski Gençlik ve Spor Bakanı olarak ben vereceğim, kendime sakladım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Eski Gençlik ve Spor Bakanı olarak derken... Ben “Emniyet görevlisi” dedim ama sizin geçmişte öyle bir görevinizin olmadığını tahmin ediyorum Sayın Başkan.

Çok hoş geldiniz.

Şimdi, biz, tabii ki tüm ülkelerle olduğu gibi Katar’la da dostluk ilişkilerinden yanayız, ulusal çıkarlarımıza, halkımızın güvenliğine, refahına katkı sunduğu sürece tüm ülkelerle, özellikle de bölgemizdeki ülkelerle iyi ilişkilerden yanayız ancak bu tür anlaşmaların, protokollerin içeriğine baktığımızda -az önce Sayın Büyükelçi Erozan çok net bir şekilde ifade etti- yani gerçek anlamda, bizim ulusal çıkarımıza, insanımızın güvenliğine -başta can güvenliği olmak üzere- katkı sunacak mı, sunmayacak mı, buna bakmak zorundayız. Önümüzden geçtiği için öncelikle bizim bakmamız lazım.

Burada -Sayın Bakan Yardımcısı da yanıtlayacaktır tabii- birincisi, uluslararası bir çağrı var mı, FIFA’dan bir talep gelmiş mi Türkiye’ye? İkincisi, Katar -küçük nüfusu var, belki polis teşkilatı küçük olabilir vesaire- bu hizmeti başka özel güvenlik şirketlerinden alamıyor mu? Muhtemelen, ülkesinde birçok hizmeti kendi ülkesinden ya da dünyanın dört bir yanından alabiliyordur. Tabii ki biz, Türk polisinin en zor koşullar altında görev yaptığını biliyoruz, onlara da minnettarız güvenliğimizi sağladıkları için. Polisimiz, askerimiz... Biz başımızı yastığa güven içinde koyabiliyorsak onlar sayesinde. Birleşmiş Milletler kararlarıyla, NATO kararlarıyla, uluslararası oydaşma içinde alınan kararlar dünyanın dört bir yanında hem askerimiz hem polisimiz bizim göğsümüzü geren başarılı görevler yapmıştır. O yüzden, onlara da minnettarız ama burada ne bir BM kararı var -varsa bilemiyorum, ben görmüyorum ama- ne FIFA’nın bir özel ricası, çağrısı var -üye ülkelere yani sadece Türkiye’de değil, FIFA üyesi ülkelere. Burada, Sayın Erozan’ın dediği gibi, iki tarafın yaptığı, hakikaten -üzülerek de söylüyoruz- bir hizmet alım sözleşmesi gibi gözüküyor.

O yüzden, birincisi, buraya gidecek polislerimizden birinin dahi bu görevi yaparken... Nedir bu görev? Yani “Büyük çaplı organizasyondaki terörle mücadele tedbiri, suçla mücadele tedbiri.” dediğimizde ben anlıyorum ki statların güvenliği, ben anlıyorum ki havaalanlarının güvenliği; havaalanının önündeki bomba, statlardaki bomba ya da kamplardaki vesaire... Bütün bu önlemlerde Türk polisi en önde olacak yani ölümler, tehlikeyle, tehditle burun buruna olacak. Sadece Katar’da değil dünyanın neresinde olursa olsun, bizim ülkemizde de bu tür organizasyonlar hep güvenlik riski taşır yani kendi ülkemiz olduğunda tabii ki kendi polisimiz “Aman bir şey olmasın.” diyecek ama Katar’da olduğunda öncelikle Katar’ın söylemesi lazım. Eminim ki söyleyecektir ama Türk polisinin böyle bir anlaşmayla gidiyor olması, doğrusu, doğru değil, güvenliğine risk getirir; bir polisimizin dahi saçının teline zarar gelmesi, hepimizi ama öncelikle bu anlaşmayı imzalayanları büyük sorumluluk altına sokar. Bunları söylemek zorundayız.

Tabii -Sayın Erozan söyledi- konu ekonomik, finansal konular olduğunda görüyoruz ki ülkemizin idarecileri, kamu kurumlarımız her türlü güvenceyi almış yani masraflar Katar’a tamamen bırakılmış gözüküyor ama benim dikkatinize getirmek istediğim nokta, işin hukuki güvencesi yani bu protokolün

5'inci maddesinin 6'ncı bendi. Burada diyor ki: "Görevlendirilecek Emniyet Genel Müdürlüğü personeli Katar ülkesinde bulundukları sürece Katar Devleti'nin yasa, düzenleme ve yargı yetkisine tabi olacaklardır." Sonrasında bir cümlecik var, doğru: "Katar Devleti'nin yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Türkiye Cumhuriyeti'nin mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hâllerde, her 2 devletin mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanacaktır." Bu cümle muğlaktır, bu cümle oraya giden 3 bin polisimizi hukuki güvence altına alan bir cümlecik değildir. Bunu burada benden çok daha iyi bilen, hem büyükelçilik yapmış isimler hem şu anda kamuda görev yapan bürokratlar vardır. Bu cümleyle, siz, Katar yargısından yani bir şekilde oradan bağımsızlık kazanamazsınız. Bunun dünyadaki örneklerinin nasıl olduğunu eminim Sayın Kaymakçı anlatacaktır bize yani bir ülke bir başka ülkeye asker gönderirken, polis gönderirken onun hukuki güvencesini tam anlamıyla -yani böyle muğlak bir şekilde- eğer garanti altına almazsa daha baştan polisinin, askerinin güvenliğini riske atmış olur. Bunu ifade etmek zorundayım. Neden demek şimdi "Katar Devleti'nin yargı yetkisinin uygulandığı..."? Yani herhâlde hangi yasalar, Katar şeyi... "Hüküm içeriğinin Türkiye Cumhuriyeti'nin mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hâllerde, her iki devletin mevzuatında yer alan bir ceza türü..." Yani örnek: Hırsızlık yaptırı diyelim. Cezası ne Katar Devleti'nde bilmiyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kol kesmek.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Mesela, kol kesmeye, bilmiyorum. Şimdi, Türkiye Cumhuriyeti'nin mevzuatında yok. Ya da laf attı diyelim. Aklıma gelmiyor tabii. Bunu burada hukukçuların ya da Emniyetin ilgili yetkililerinin –eminim Başkan yanıt vermeyecektir buna- cevap vermesi gerekir. Yani Türk mevzuatında cezası yok, ne yapacağız? "İkisinin de mevzuatında yer alan ceza türü." Hapis cezası. Şimdi, bizim ülkemizde belki hapis cezası olmayan bir şey için oradaki polisimiz hapis yatmak zorunda kalacak. Bunları çoğaltabiliriz. Ama böyle bir olasılık çok güçlü bir şekilde önümüzde. O yüzden, bunun net bir şekilde ifade edilmesi gerekir. Yani oraya giden Türk personel görevleriyle ilgili, hatta bence görevlilerinin dışında da yani kendilerinden kaynaklanmayan konularda bence tamamen Türk hukukuna tabi olmalıdır. Yani biz oraya onlar istediği için gidiyoruz, onları korumak için gidiyoruz, bu organizasyon başarılı olsun diye gidiyoruz. Ne demek yani? Türk hukukuna tabi olacak tabii, her türlü hukuki güvencesini sağlayacağız, sadece finansal güvencesini Katarlıların vermesiyle yetinmeyiz. Mutlak surette o polislerimizin her türlü şeyini yani zarar gelmemesi için güvenliğini sağlamak durumundayız.

İşte deniyor ki bazen "Hangi ülkeler istedi de bize verdiler?" Yani o ülkeler istedi de aynı şekilde bu kadar polis, bu kadar asker gönderecek mi, gönderdiğinde evet, Katar hukukunu mu kabul edecek? Yani tabii ki anlaşmaları, müzakereleri bilme noktasında değilim. Beni ilgilendiren bizim polisimizin güvenliğidir ve burada, bu konuya sonuna kadar da bu şekilde bakıyoruz; oraya böyle hukuki güvencesi eksik bir protokolle gider ise bu anlaşma, bu protokol düzeltilmeden -ki düzeltilme şansı yok önümüze böyle geldiği için- inanın, çok büyük bir risk oluşacaktır. Tabii ki biz polisimizin, dediğim gibi, BM çağrısıyla, işte, ne bileyim, üyesi olduğumuz uluslararası organizasyonların çağrısıyla gitmesi söz konusu olduğunda tabii ki yine burada konuşalım ama burada işte Katar'ın bütün masraflarını karşıladığı bir şekilde orada güvenliği sağlamaya gidecek polisimiz. Yapar mı? Yapar en iyi şekilde ama bu riski almaya değer mi benim söylemek istediğim. Tabii ki Katar'la iyi ilişkimiz var, ticari ilişkimiz olsun, daha iyisi olsun ama bu ilişkilerin özellikle ticari ilişkilerin -daha önce de söylemiştik- şeffaflığı, 2 ülkenin ulusal çıkarına fayda sağlaması esastır diye düşünüyorum. Bu hukuki güvence konusu tamamlanmadan bu anlaşmanın Komisyonumuzdan ve Genel Kurulumuzdan geçmesinin çok büyük bir sıkıntı yaratacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim Utku Bey.

Yunus Emre Bey buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, çok önemli görüşler ortaya kondu. O yüzden tekrara düşmemek için sadece bir konuyu gündeme getireceğim. Sayın Başkanım şimdi bu önümüzdeki katılımcı listesi tam, eksiksiz, doğru bir liste midir, ondan önce sormak istiyorum?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Benim bildiğim kadarıyla eksiksizdir.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Şimdi, şu maksatla bu soruyu sordum: Bu listede İçişleri Bakanlığımızdan Sayın Alpaslan Yılmaz’ın ismini görüyorum, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Dairesinden ve yine İçişleri Bakanlığından Sayın Hanife Özge Döner Hanımefendi’nin ismini görüyorum Şube Müdürü, o da bildiğim kadarıyla sürücü belgeleriyle ilgili daireden. Bunu şunun için söyledim: Şimdi tabii, anladığım kadarıyla, gündemdeki diğer anlaşmalarla ilgili bu İçişleri Bakanlığı bürokratlarımız burada hazır bulunuyorlar.

Şimdi, bu konuyla ilgili, Katar’la ilgili bu anlaşmayla ilgili Sayın Kaymakçı tabii, çok değerli bir diplomat, bizim kendisine çok saygımız var, açıklamalarından da istifade ettik, teşekkür ederiz ama gerçekten... Sayın Başkanım, birazdan hani sizinle ilgili de bir şey söyleyeceğim, o nedenle dikkatinizi istiyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Dikkatliyim de Grup Başkan Vekili aradığı için aşağıdan anlaşmalarla ilgili...

YUNUS EMRE (İstanbul) – Peki.

Şunu açıklamaya çalışıyorum: Bakın, daha önceki konuşmacılar da gündeme getirdiler, birtakım terör saldırıları, tehditleri var. Güvenlik olayı bir bütün yani istihbaratın toplanması, gerekli çalışmaların yapılması yani bizim polisimizin, personelimizin orada bulunması, yabancı bir ülkede, vaziyetine hâkim olmadığımız bir ülkede, tehditlerin ne olduğunun çok belli olmadığı bir ülkede... Bu Komisyonumuzun bu anlaşmayı onaylaması için kanaatim o ki Emniyet Genel Müdürlüğünden bu konularda uzmanlaşmış bürokratların burada bulunması bir zorunluluktur, Komisyona bir açıklama yapması bir zorunluluktur. Bunun olmadığı, yapılmadığı bir ortamda Komisyonumuzun bu anlaşmayı kabul etmesini ben doğru bulmuyorum.

Ayrıca geçmişte yine bu Komisyonunda Yunus Emre Enstitüsüyle ilgili bir anlaşmayı görüşürken, o dönem Sayın Volkan Bozkır Komisyon Başkanıydı, Yunus Emre Enstitüsünü temsilen burada bulunan görevli arkadaşların durumunu biz gündeme getirdik çünkü Enstitüsü Başkanı o sırada, bu Komisyon toplantısı sırasında TRT Avaz televizyonunda bir yayındaydı ve o zaman Sayın Başkana dedim ki: “Ya, televizyon programına katılabilir başka bir zaman, uzaktan katılabilir, burada bulunması gerekirdi, Komisyona bilgi vermesi gerekirdi.” O zaman da Sayın Bozkır -tutanaklardan bunu izleyebilirsiniz- dediler ki: “Doğru söylüyorsunuz, Meclisin saygınlığı gereği de böyle olmalıdır.” İç Tüzük’teki imkânını, yetkisini de kullanarak bir sonraki ya da iki sonraki toplantıya o anlaşmayı bırakmışlardı. O bakımdan yani Komisyonun doğru bilgilenmesi, işleyişimizin hem kurallara hem Meclisin geleneklerine uygun sürmesi için ben şahsınızın bu anlaşmayı geri çekmesini, başka toplantılarda Komisyonun doğru şekilde bilgilendirildiği... Katar’daki güvenlik durumu nedir, oradaki tehditler nelerdir? Bizim polisimizin yapacağı görevin kapsamıyla ilgili meseleler nelerdir? Yine söylediğimiz, başta IŞİD tehdidi olmak üzere bu konular nelerdir? Çünkü hepimiz vebal altında kalırız Sayın Başkanım. Bu bakımdan ben bunu teklif ediyorum şahsınıza.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sibel Hanım, buyurun.

Ama çok rica edeceğim, gerçekten kısa tatalım, lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, aynen savunma sanayisindeki bir stratejik anlaşma gibi güvenlik konusunda da çok önemli, stratejik bir anlaşma ve çok spesifik bir uluslararası organizasyonda güvenlik görevlilerinin görevlendirilmesi... Okuduğumuz zaman çok detaylı bir şekilde yazılmış her şey. Utku Bey de atıf yaptı, özellikle hukuk kısmı, orada bir güvencesizlik var ki orada disiplinle ilgili kısımlarda da önemli açıklıklar gördüm ben. İşte, disiplin kısmında “Orada bir görevi zafiyete uğratacak bir çalışma yaptığında ya da böyle bir olaya karıştığında, görevine son verilecek, geri gönderilecek.” diyor ama rücu edilecek bütün masraflar burada. Yani hem göndereceğiz, bir risk altına girecek orada, detaylı bilmediğimiz bir işte, olay içerisinde kalacak güvenlik görevlimiz ve tekrar gelecek, rücu edilecek masraflar; burada durum farklı.

Yine, işte, orada benim de çok dikkatimi çekmişti, Utku Bey çok detaylandırdı, oradaki hukuksal açıklığa bir dikkat etmek ya da tekrar değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum. Bir de görev süresi ne kadar olacak? Sadece organizasyon kapsamında mı görevlendirilecek? Yoksa, anlaşmanın, bu niyet mektubunun beş yılına yenilenebileceğini söylüyor, sürekli, Katar’la böyle bir güvenlik görevlileri iş birliği anlaşması mı olacak? Görevlendirmeler nasıl olacak? Anlaşma metninde belki gözümden kaçmış olabilir, nasıl olacak bu görevlendirmeler? Gönüllülük esası mı olacak, nitelik mi; nasıl görevlendirilecek? Buna da dikkatinizi çekmek istiyorum.

Bir de şöyle bir madde var; 4’üncü maddenin 13’üncü bendinde: “Türk polisinin Katar makamlarınca emir ve direktif alacağı...” Bunun da ucu açık, güvenlik görevlilerimizin farklı işte sorumluluklar üstlenebileceğine dair, yine ucu açık bir süreç sebep olabiliyor.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Sibel Hanım, sözünü balla kesebilir miyim?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bitiriyorum, tamamdır, teşekkür ediyorum.

Ucu açık ve hatta çok spesifik tanımlamalar da var içerisinde. Ben, anlaşmanın tekrar değerlendirilmesi noktasında bilginize aktarmak istedim.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, arkadaşlarımızla yaptığım görüşmede bana daha önce verilen listede, söylenen bütün anlaşmalarla alakalı gerekli arkadaşlarım burada olduğuydu. Bir iletişim kazası olmuş diyelim. Çünkü şunu da söylemem lazım, İçişleri Bakanlığında burada bulunan arkadaşlar ve tüm bakanlıklardan burada bulunan arkadaşlar, lütfen, bunu üst makamlara iletinler: Türkiye Büyük Millet Meclisi milletimizin iradesinin tecelligâhıdır, milletvekilleri de milletimizin temsilcileridir. Sayın genel müdürlerin ve orada görev yapan arkadaşların bu konularda daha hassas davranmasını kendilerine hatırlatıyorum. Daha önce Volkan Bey’in yapmış olduğu o toplantıların birinde ben de vardım, düşüncesini paylaşıyorum ve Emniyet Genel Müdürlüğümüzdeki arkadaşların da bunu bir iletişim kazası olarak atladıklarını düşünüyorum, aldığım bilgiler o doğrultuda. Gönderdikleri değerli Genel Müdürümüz Sayın Alpaslan Yılmaz Bey’in Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürü olarak başka bir anlaşmayla ilgili burada bulunduğu bilgisi var. Dolayısıyla bir iletişim kazası, 2 anlaşma

olunca herhâlde birileri iletmekte unuttular. Dolayısıyla, şimdi, arkadaşlar bir önerge hazırlıyor, ben bu anlaşmayı bir dahaki toplantıya erteliyorum çünkü Sayın Kaymakcı'ya da burada haksızlık yapmamamız gerekiyor.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Sayın Başkanım...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun, bir söz istediniz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Ben bütün sorulara yanıt verecek donanıma sahibim çünkü Emniyetten zamanında da bilgi almıştık. Sorularınızın neredeyse tamamına yanıt verebilirim arzu ederseniz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Kaymakcı, bundan hiçbir şüphemiz yok ama burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde -açıkcası usul olarak- bir Emniyet Genel Müdürlüğü temsilcimizin bulunması gerektiği konusundaki düşünceyi ben de paylaşıyorum.

Dolayısıyla, müsaadenizle, bir önerge var, onu okutacağım, ondan sonra işlemi tesis edeceğim.

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

Gündemin 2'nci sırasında yer alan (2/4098) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin ertelenmesini arz ve teklif ederim.

Atilla Ödünç

Bursa

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin 3'üncü maddesine geçiyoruz.

*3.-Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tebdil Edilmesi Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3705) **

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tebdil Edilmesi Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi. (2/3705) esas numaralı Kanun Teklifi 22 Nisan 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 25 Haziran 2021 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığı temsilcisine veriyorum.

Sayın Kaymakcı, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, Bosna-Hersek'le tarihî dostluk ve kardeşlik ilişkilerine sahibiz. Bir bölge ülkesi olarak Bosna-Hersek'in istikrar ve bütünlüğüne özel önem veriyoruz. Bosna-Hersek, Sırbistan ve Hırvatistan'la tesis ettiğimiz istişare mekanizmalarıyla bölge halklarının barış ve huzur içerisinde yaşamaları için gereken diyalog ortamını sürdürmeye gayret gösteriyoruz. Gerek Bosna-Hersek yöneticilerinin gerekse de halkın ülkemizden beklentisi yüksek. Bu beklenti ve sorumluluğun bilinciyle, Bosna-Hersek'le ilişkilerimizi her alanda geliştirmeye devam ediyoruz. Siyasi, ekonomik, ticari, kültürel ve askerî ilişkilerimiz her geçen gün daha da güçleniyor. 2021 yılında ticaret hacmimiz neredeyse 1 milyar dolara yaklaştı. Küçük ve orta ölçekli yatırımcılara kullandırılmak ve Bosna-Hersek'e geri dönüşleri teşvik etmek amacıyla kredi hatları oluşturduk; çok sayıda aile savaş öncesi evlerine * (2/3705) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

geri döndü. Yaklaşık 5 bin kişiye istihdam imkânı sağlandı. Balkanların barış ve istikrarını destekleme çabalarımız, ülkelerimiz arasında dostluk köprüsü vazifesi gören soydaş ve akraba toplulukların huzur ve refahına da hizmet ediyor. Ülkemiz, bugün, Bosna-Hersek'teki kurucu unsurların -yani Boşnaklar, Hırvatlar ve Sırlar- hepsinin güvendiği bir ülke. Son gelişmeler çerçevesinde, Bosna-Hersek'in toprak bütünlüğü ve egemenliğine olan desteğimizi kuvvetli bir şekilde vurguladık.

Sayın Cumhurbaşkanımız 18 Eylülde Sırbistan Cumhurbaşkanı Vucic'le, 2 Kasım'da Boşnak lider Bakir İzetbegović'le, 9 Kasım'da ise Dodik'le görüştüler. Her vesileyle diyalogu ve uzlaşmayı işaret ediyoruz. Bölgeye barış ve huzur getirecek ekonomik kalkınma faaliyetlerine odaklanmasını da teşvik ediyoruz. Bugün, Bosna-Hersek'te 6 bin vatandaşımız, ülkemizde de 1.300'e yakın Bosna-Hersek vatandaşı var. Vatandaşlarımızın günlük hayatta karşılaşılabildikleri uzun bürokratik süreçleri kolaylaştırmaya yönelik çalışmalara ayrıca önem veriyoruz. Sürücü belgelerinin karşılıklı olarak denkliğinin sağlanması da bu alanlardan biri.

Son olarak, geçtiğimiz kasım ayının sonunda yaptığımız toplantıda Ukrayna ve Moldova'yla sürücü belgelerinin karşılıklı olarak tanınmasına dair anlaşmaları Komisyonumuza sunmuştuk. Malumunuz, ülkemiz uluslararası Karayolu Trafığı Konvansiyonu'na da üye. Konvansiyona göre, üye ülkelerden alınan sürücü belgeleriyle yabancılar altı ay süreyle ülkemizde araç kullanabiliyorlar. Bu sürenin sonunda yabancı sürücü belgesinin ülkemiz sürücü belgesiyle değiştirilmesi gerekiyor. Aynı şekilde, altı ay sonunda vatandaşlarımızın da bulundukları ülkede bu işlemleri yapmaları gerekiyor. Mevcut uygulamada, ülkemizde başvuru yapanlara yalnızca motosiklet veya binek araç sürücüsü belgesi verilebiliyor ancak bu düzenleme otobüs ve kamyon sürücülerinin ehliyetlerini muadilleriyle değiştirmelerine izin vermiyor. Gündemimizdeki bu anlaşmayla her 2 ülke makamlarından alınan sürücü belgelerinin muadili olan sürücü belgeleriyle değişimi mümkün olabilecek. Bosna-Hersek'te ikamet eden vatandaşlarımız sürücü kursu veya ehliyet sınavına başvurmak zorunda kalmaksızın ülkemizde kullandıkları sürücü belgelerini Bosna-Hersek'teki muadilleriyle değiştirebilecekler.

Bosna-Hersek, anlaşmanın iç hukuk onay sürecini geçtiğimiz eylül ayında -2021 yılını kastediyorum- tamamladı. Anlaşmanın onaylanması konusunda Komisyonunuzun ve yüce Meclisimizin desteğini bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Sayın Kaymakçı.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç'ın, (2/4098) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde Emniyet Genel Müdürlüğü temsilcisinin neden bulunamadığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Şimdi, biraz evvel de bilgi geldi, onu da Komisyonumuzla paylaşıp kayıtlara geçmesini istiyorum. İçişleri Bakanlığından arkadaşlar kendi içlerindeki bir iletişim kazasından dolayı katılamadıklarını, hiçbir kasıtlarının olmadığını bildirdiler. İleri bir tarihte görüşeceğiz ama hani bu anlamda da bu kayda girsin diye şey yapıyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tebdil Edilmesi Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3705) (Devam)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, buyurun Sayın Genel Müdürüm.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcımızın belirttiği konulara ekleyeceğimiz bir husus bulunmamaktadır. Arz ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederiz.

Evet, söz almak isteyen, soru sormak isteyen...

Sayın Erozan, buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Kaymakcı biraz evvel Bosna-Hersek'ten bahsederken son dönemdeki birtakım siyasi çalkantılara da atıfla Bosna-Hersek'in toprak bütünlüğüne atfettiğimiz önemi vurguladı.

Şimdi, bu atfedilen önemin işareti “Bosna-Hersek” yazılırken aradaki tiredir. Bu bir imla kuralı değildir, o tire bir imla kuralı değildir, o bir siyasi tiredir. Şimdi, bunun genel gerekçesine baktığımızda bu tire yok, bundan sonraki anlaşmada da yok. Biraz sonra başka bir anlaşmaya geçeceğiz, orada kafadan yok, başından sonuna kadar “Bosna-Hersek” 2 ayrı kelime olarak yazılmış; bu siyasi bir hatadır. Birinci gözlemim bu.

İkincisi: “Republika Srpska” diye bir antite var. Bu, tercüme edilmez diye ben bunu burada söyledim, tercüme edilmez. Nitekim İngilizcesine bakarsanız “Republic of Srpska” yazıyor, “Republic of Serbia” yazmıyor. Hatta “Republic of Srpska” dahi denilmez, İngilizce olarak “RS” denilir; aynı Irak'takinin adının da “IKBY” olması gibi. Dolayısıyla böyle birtakım siyasi hassasiyetleri... Ben önümüzdeki dönemde inşallah bir daha “Bu arada niye tire yok?” gözlemini yapmak durumunda kalmam diyerek teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen üyemiz yok.

Sayın Kaymakcı...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ediyoruz.

Değerli Büyükelçimiz, Komisyon üyemiz Sayın Erozan, tabii, Bosna-Hersek'te görev yaptığı için haklı tepkilerini dile getiriyor. Biz, tabii, Bakanlık olarak, Sayın Erozan'ın gündeme getirdiği Bosna-Hersek'in yazımı konusunda son derece katıyız; onun bilinmesini isteriz.

“Republika Srpska” konusunda da bu tartışma yeniden canlandı. Biz mümkün olduğu kadar, yine, Dışişlerinde “Republika Srpska” veya çok fazla zorlanırsak “Sırp Cumhuriyeti kesimi” deme anlayışındayız. Bu konuda olabilecek tavsiyelerinize de açığız.

Geçen, Sayın Bakanımızla da bu konuda bir tartışma yapmıştık “Acaba böyle destek olur mu?” diye. Bu konudaki görüşlerinizi de almak isteriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BOSNA-HERSEK BAKANLAR KONSEYİ ARASINDA SÜRÜCÜ BELGELERİNİN KARŞILIKLI OLARAK TANINMASI VE TEBDİL EDİLMESİ KONULU ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA

DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 16 Mart 2021 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tebdil Edilmesi Konulu Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3705) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak; Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 21 Şubat 2022 Pazartesi günü saat 17.00’ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

İçişleri Bakanlığı temsilcilerimize teşekkür ediyoruz.

Gündemin 4’üncü maddesine geçiyoruz.

4. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/3706) esas numaralı Kanun Teklifi 22 Haziran 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 25 Haziran 2021 tarihinde ise Komisyonumuza havale edilmiştir.

Yine ilk sözü Sayın Kaymakçı’ya veriyorum.

Sayın Kaymakçı, kısa bir şekilde açıklayabilirsek... Aşağıdan, Genel Kuruldan çok sıkıştıyorlar bizi.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ederiz.

Bosna Hersek ülkemizin resmî kalkınma yardımlarından en çok yararlanan 10 ülke arasında bulunuyor ve Bosna Hersek'te biz altyapıya önem veriyoruz, özellikle yollar, köprüler ve Bosna Hersek'in bağlantısalılığı konusunda da elimizden gelen desteği sağlıyoruz. Burada bu anlaşmayla arzu ettiğimiz, ulaştırma ve altyapı alanlarında iş birliğini güçlendirmek, bu konudaki uzmanlığımızı, deneyimlerimizi Bosna Hersek'le paylaşmak. Bildiğiniz gibi, ülkenin bu konudaki altyapısı, donanımı çok iyi değil. Dolayısıyla, Türkiye, Ulaştırma Bakanlığımız kanalıyla Bosna Hersek'e destek olmaya çalışıyor.

Anlaşmayla, altyapı ve inşaat projelerinin hazırlanması ve uygulanması, kalkınma planları ve altyapı projelerinin hazırlanması amacıyla personel eğitimi sağlanması gibi iş birliği alanları gündeme gelecek. Ayrıca, biraz önce arz ettiğim -değinmiştik- Saraybosna-Belgrad Otoyolu Projesi de Bosna Hersek tarafında önemli bir çalışmayı gerektiriyor. Bu konuda da Bosna Hersek'in teknik desteğe ihtiyacı var. Bildiğiniz gibi, Saraybosna-Belgrad Otoyolu'nun Sırbistan bölümünde Sırp lar çalışmaları başlatabildiler ancak Bosna Hersek bu konuda gerekli altyapı ve donanım a sahip olmadığı için bir gecikme görüyoruz. Dolayısıyla, bu anlaşmayla bu süreci hızlandırmayı da hedefliyoruz.

Bosna Hersek tarafı söz konusu anlaşmanın iç onay sürecini 13 Eylül 2021 tarihinde tamamladı. Bizim de bunu bir an önce onaylamamız hususunu yüce Meclisimizin takdirine sunuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Ulaştırma Bakanlığı temsilcimiz söz istiyor mu?

Buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AZİZ AKSU – Ekleyecek bir husus bulunmamaktadır Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyemiz var mı?

Buyurun Sayın Aydın.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan Yardımcısına da teşekkür ediyorum verdiği izahat için.

Elbette, Bosna Hersek'le bu alanda iş birliğinde bulunmamız, katkı yapmamız çok önemli ancak bu iş birliği anlaşmasının 7'nci maddesinde öncelikli projeler belirtilmiş ve hâlihazırda bu güzergâhlarda çalışan yüklenici firmalara öncelik verileceği belirtilmişti. Bu firmalar hangileridir? İkincisi, bu anlayış içinde belirli firmalara avantaj sağlanması söz konusu olacak mıdır? Böyle bir kaygı belirdi ben metni okuduğumda, bunu cevaplandırmanızı rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erozan...

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Sezgin benden evvel davrandı hem düğmeye basmakta hem bu maddeye değinmekte. Bu, biliyorsunuz, müteahhitlik işleri hele Türkiye'nin içinde bulunduğu 5'li ortamında bazen karışık sonuçlara varılmasına yol açabiliyor.

Bosna Hersek şeyine dönmeyeceğim, o tireyi biraz evvel söyledim. Bir tek mesajım olacak: Tercümeye dikkat etsinler. Niye tercümeye dikkat etsinler? Burayı imzalayan adamın ismi Mitrovic –orada bir şey yok, onu tercüme edecek değilsiniz- ama adamın sıfatı iki anlaşmada farklı, hâlbuki adamın tek sıfatı var; bir tanesinde “iletişim”, öbüründe “haberleşme” nasıl olduysa olmuş. Dolayısıyla itina gösterilmesini rica ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Çok teşekkürler.

Bu tür metin tahrir yani redaksiyon hatalarına veya çeviri hatalarına daha önceki oturumlarda da çok değindik. Hakikaten bir önceki toplulukta da vardı, bazen öyle şeyler oluyor ki cümleler anlaşılmaz hâlde metne işleniyor ve bu metinler bizim onayımıza sunuluyor. Çoğu metinde buna rastlıyoruz. Dışişleri Bakanlığının anlaşma metinlerinde kullanılan Türkçeye azami özeni göstermesi gerektiğini bir defa daha vurgulamak istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaymakçı, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ediyoruz.

Tabii, anlaşmada öncelikli firmalara öncelik verilmesi konusu bu firmaların gerçekten işin başlangıcında buraya girmiş olmalarından dolayı çünkü bu coğrafyada her zaman kâr amacı gütmüyoruz. “Burada hangi firmalar var?” dediniz. Yani ben dairesi olarak Balkanlara da bakan kişi olarak... Karayolları Genel Müdürlüğümüz ve ülkemizden bir firma var, özel firma, sonuçta bu firmaların bu projelerle devam etmesi aslında aklın da gereği. Dolayısıyla, burada kastedilen bu ama burada kötü niyet aramak ne kadar doğru, bilmiyorum. Çeviri hataları, metin bozuklukları konusunda biz Bakanlık olarak diğer bakanlıklara her zaman telinde bulunuyoruz, anlaşmaları imzalamadan önce son şeklini bizimle paylaşmaları, sadece tercümesi veya metin ifade konusunda değil ama hukuki boyutlarıyla ve diğer anlaşmalarla çelişmemesi açısından, onun için hukuk müşavirliğimiz de bizim bütün toplantılarımızda yer alıyor. Bu konuyu, evet, tekrar ilgili bakanlıklarımıza hatırlatacağız.

Sayın Erozan da söyledi, yine tercüme konusundaki hassasiyet bizde de var ama bazen bakanlıklarımız hızlı gitmek için bu tür şeylere çok dikkat etmeyebiliyorlar. Sonucu çok fazla etkilemediği sürece de işin doğrusu biz de süreci altı ay, bir yıl geciktirmek istemiyoruz. Dolayısıyla hem esnek olmamız ama hem de doğrucu olmamız gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen yok herhâlde.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BOSNA HERSEK BAKANLAR KONSEYİ

**ARASINDA ALTYAPI VE İNŞAAT PROJELERİNDE İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 16 Mart 2021 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3706) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, İstanbul Milletvekili Hasan Turan’ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 21 Şubat 2022 Pazartesi günü saat 17.00’ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Gündemin 5’inci maddesine geçiyoruz.

*5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3412) **

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/3412) esas numaralı Kanun Teklifi 8 Şubat 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 24 Şubat 2021 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü yine Dışişleri Bakanlığı temsilcimiz Sayın Kaymakcı’ya veriyorum.

Buyurun Sayın Kaymakcı.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Başkan.

Ürdün’le yakın ilişkilerimiz var, ticaret hacmimiz giderek artıyor, karşılıklı ziyaretler arttı. Ürdün’le 2019 yılında imzaladığımız ve 2021’de yürürlüğe giren Ticari ve Ekonomik İş Birliği Anlaşması uyarınca KEK mekanizmaları da kuruluyor. Dolayısıyla ilişkilerimiz giderek artıyor, ticari * (2/3412) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

ilişkilerimiz. Burada, tabii, taşımacılarımıza, hava yollarımıza önemli görevler düşmeye başladı. Taşıyıcılarımız, ülkemiz ile Ürdün arasında, pandemi kısıtlamaları öncesinde haftada 55 frekans kullanıyordu. Kısıtlamalar nedeniyle 2020 yılının Mart ayında durdurulan uçuşlar aynı yılın Eylül ayında yeniden başladı. Taşıyıcılarımız hâlihazırda İstanbul, Ankara ve Antalya'dan Amman'a haftalık 31 frekans yolcu seferi gerçekleştiriyor. Haftalık sefer sayısı salgının etkilerinin azalmasıyla birlikte kademeli olarak artıyor. Ürdün'le sivil havacılık alanında ahdi temelimiz 1973 yılında imzalanan Hava Ulaştırma Anlaşması'na dayanıyor. Geçen süre zarfında havacılık sektöründe kaydedilen ilerlemeler bahse konu anlaşmanın güncellenmesini gerekli kıldı. Bu kapsamda, sivil havacılık makamlarımız 2014 yılında Ürdün tarafıyla parafe ettiği gündemimizdeki anlaşmayı 2016 yılında imzaladı. Ürdün iç onay sürecini 2016'da tamamladı. Anlaşma, sivil havacılık ilişkilerimizi güncel gelişmelerle uyumlu bir ahdi temele dayandırmanın yanı sıra ülkemizin sivil havacılık alanındaki haklarının korunmasını da amaçlıyor. Hava yolu taşıyıcılarımıza çeşitli gümrük vergisi, diğer vergi ve harçlardan muafiyet sağlayacak bu anlaşma. Keza taşıyıcılarımız havalimanı hizmetlerini diğer yabancı şirketlere sağlanan en iyi koşullarda alma imkânına da kavuşacak. Mali yükümlüler bağlamında taşıyıcılarımızın artan gelirlerini ülkemize getirme olanakları da artacak. İki ülke sivil havacılık makamlarının onayına bağlı olarak taşıyıcılara 5'inci trafik haklı uçuş gerçekleştirme imkânı da tanıyacak yani İstanbul'dan Amman'a hareket eden bir uçak Amman'dan yolcu alıp daha sonra Beyrut'a devam etme hakkına sahip olacak. İki ülke taşıyıcıları arasında kod paylaşımı anlaşması da mümkün olacak. Böylece anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle iki ülke taşıyıcıları birbirlerinin uçuşları için bilet satabilecekler.

Anlaşma havacılık güvenliği bağlamında kurucu üyesi olduğumuz Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı standartlarını esas alıyor. Esasen Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatına üye 193 ülkenin 175'yle benzer anlaşmalar imzalamış bulunuyoruz. Anlaşmanın sivil havacılığın yanı sıra Ürdün'le gelişmekte olan ekonomik, kültürel ve turizm iş birliğimize katkı sağlayacağına inanıyoruz ve yüce Meclisin takdirine sunuyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı temsilcilerimizden...

Buyurun.

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ KEMAL YÜKSEK – İlave edeceğim bir konu yok.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki, teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen üyemiz var mı?

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Aydın, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Kaymakçı bir ölçüde haklı olarak deminki cevabımda anlaşmaları hızla onaylatma konusuna önem atfedildiğini söylemişti. Şimdi, burada bakıyorum, bu önemli bir metin. Ürdün Amman, ayrıca hani bölgede kuvvetli sayılan bir nirengi noktası havacılık anlamında.

Şimdi, 2014'te Türkiye'ye -bizim taşımacılık, havacılık sektörümüze- muhtelif yararlar sağlayan bir anlaşma, biraz önce Sayın Kaymakçı da değindi. Şimdi, 2014'te parafe ediliyor bu anlaşma, 2016'da imzalanıyor, altı sene bekliyor yürürlüğe girmek için yani bu prosedüre geçmek için, bu süreçte girmek için. Bu gecikmenin nedenini sormak istiyorum Sayın Kaymakçı'ya ve Ulaştırma Bakanlığının sayın temsilcisine çünkü bu kadar, böyle altı yıl bir sivil havacılık anlaşmasının onay için beklemesi

çok sık rastlanan bir durum değil. İkinci olarak bunda birtakım böyle söylentilerden bahsediyorum. İdeolojik nedenlerin devreye girdiğine dair işte bazı şayialar var, İhvan konusu özellikle vurgulanıyor bu söylentiler meyanında. Ben, bu konuda Sayın Kaymakcı'nın cevabını rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim.

Sayın Erozan, bir söz talebiniz var.

Buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sağ olun, teşekkür ederim.

Yine bir format özü konusunda arkadaşlarımızın dikkatini çekeceğim. Bize akademide öğretilirdi yani Bakanlığa girdiğimizde; ikili bir anlaşma yapıldığı zaman bunun diline göre ülke sıralaması değişir yani “Türkiye ile Ürdün Haşimi Krallığı” diyorsak Türkçesinde böyle yazar, Arapçasında “Haşimi Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti” yazar. Şimdi, burada, sonunda diller var, Türkçesinde Arapçayla başlıyor. Bunun Türkçeyle başlıyor olması lazım yani üç dil anılıyor, Türkçe versiyonunda Türkçe, Arapça, İngilizce yazılması gerekirken Arapça, Türkçe, İngilizce yazıyor. Akademide ders vermeye başlayacağım, yakındır.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim.

Sayın Kaymakcı, bakın, meslek büyüğünüz olarak Sayın Erozan size anlatmıştır bunları diye düşünüyorum ama demek ki aşağı filtrasyona inmemiş mi desek, yoksa Sayın Erozan akademide öğrettiklerini devam ettirmede mi bilmiyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Sağ olun Sayın Başkan.

Ben, Sayın Erozan'ın çok yakınında çalıştığım için iyi bir çalışanı olma konusunda da -sanıyorum- üzerime düşeni yaptığımı düşünüyorum. “2016'dan bu yana niye bu anlaşma yürürlüğe girmedi?” Esasında, Sayın Sezgin'in sorusuna da yanıt olarak: O tarihten bu yana Ürdün'le ilişkilerimizde, evet, tam istediğimiz bir sıcaklık yoktu, hatta -hatırlayacaksınız- Ürdün, Serbest Ticaret Anlaşması'nı iptal etti Türkiye'yle ve biz de o dönemde Ürdün'le ilişkilerimizde -işin doğrusu- çok aceleci davranmadık ama bu arada yaklaşık 10 tane mutabakat muhtırasıyla esasen şu anda almaya çalıştığımız unsurları aldık. Şu anda bu güncelleme ve artık bu mutabakat muhtıralarından kurtulup gerçek çerçeveye oturma arayışı ama sadece bu anlaşma değil ve sadece Ürdün'e mahsus değil, gerçekten bazı anlaşmalarımızın uzun süre onaylanmadığını biliyoruz. Dolayısıyla, belki birlikte bu süreci nasıl hızlandırabiliriz, buna da bakmamız lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Başka söz almak isteyen? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE ÜRDÜN HAŞİMİ KRALLIĞI HÜKÜMETİ
ARASINDA HAVA HİZMETLERİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN**

BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 27 Mart 2016 tarihinde Amman’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 - (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3412) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon raporu hakkında Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı’nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 21 Şubat 2022 Pazartesi günü saat 17.00’ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz.

Gündemin 6’ncı maddesine geçiyoruz.

6. - *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mesleki Eğitim Alanında İş Birliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3955)**

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mesleki Eğitim Alanında İş Birliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/3955) esas numaralı Kanun Teklifi 12 Kasım 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 17 Kasım 2021 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Yine, ilk sözü Sayın Kaymakçı’ya veriyorum.

Buyurun Sayın Kaymakçı, çok hızlıca alalım inşallah.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Azerbaycan’la olan yakın ilişkilerimize, ticari, ekonomik, savunma, güvenlik ilişkilerine değinmeyeceğim. Vaktimizin de sınırlı olduğunu düşünerek direkt anlaşmaya değinmek istiyorum.

* (2/3955) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Protokolün en önemli amacı eğitimden sorumlu kurumlar arasında iş birliğini güçlendirmek. Hazırlanan protokolle iki ülkenin nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanması hedefleniyor. Millî Eğitim Bakanlığımız mesleki orta öğretim seviyesinde önemli projelere adım attı şu ana kadar Azerbaycan’da ama bunları bir hukuki çerçeveye de oturtmak istiyoruz ve kardeş Azerbaycan’ın insan kaynaklarını özellikle mesleki eğitim alanında güçlendirme konusunda destek olmak istiyoruz.

Anlaşmayla, Azerbaycan’ın iki şehrinde -Bakü ve Gebele’de- ortak meslek okulları açılması planlanıyor. Bu sayede tecrübe paylaşımının yanı sıra, eğitim programlarının geliştirilmesine imkân verecek konferans, çalıştay, teknik gezi ve bilimsel çalışmaların da önü açılmış olacak. Bu okullar bilişim teknolojileri, konaklama ve seyahat hizmetleri, mobilya ve iç mekân tasarımı, moda tasarımı, yiyecek ve içecek teknolojileri gibi alanlarda eğitim verecekler. Azerbaycan’da açılacak okulların diplomaları her iki ülke tarafından da karşılıklı olarak tanınacak, böylece bir denklik sorunu da yaşanmayacak. Azerbaycan’la olan kardeşlik hukukumuz, eğitim alanındaki ortak çalışmalar ve ortak okullarla daha da pekişecek. Eğitim alanında iş birliğimizi çeşitlendirecek bu anlaşma için yüce Meclisimizin ve değerli Komisyonumuzun desteğini bekliyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı temsilcisine söz veriyorum.

Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR VEKİLİ HASAN ÜNSAL – İlave edeceğimiz bir husus bulunmamaktadır.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederiz.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen üyemiz? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’nci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAIJAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA MESLEKİ EĞİTİM ALANINDA İŞ BİRLİĞİNE DAİR
PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 19 Şubat 2021 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Mesleki Eğitim Alanında İş Birliğine Dair Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 - (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3955) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 21 Şubat 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz.

Gündemin 7'nci maddesine geçiyoruz.

*7. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3539)**

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/3539) esas numaralı Kanun Teklifi 23 Mart 2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 7 Nisan 2021 tarihinde ise Komisyonumuza havale edilmiştir.

Şimdi, sözü yine Sayın Kaymakçı'ya veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli üyeler, bildiğiniz gibi, Irak, ticari, ekonomik, yatırım ilişkilerimizin son derece yüksek olduğu ve dış ticaretimizde önemli yeri bulunan bir ülke. Bu ülkede yaklaşık 1.500 civarında firmamız var. Bu ana kadar 31 milyar dolarlık taahhütlük işi üstlendiğimiz bir ülke. Bu anlaşmayla, Irak'ta faaliyet gösteren Türk firmalarının hem Irak'ta hem ülkemizde vergiye tabi olmaması yani çifte vergiye tabi olmasını engellemek istiyoruz, firmalarımızın çalışmalarını kolaylaştırmak istiyoruz. Bu konuda Irak'la yapacağımız bilgi değişimi OECD standartlarına da uygun olacak.

Bizim için çok önemli bir ekonomik ticaret ve yatırım ortağı olan Irak'la ilişkilerimizi daha ileri bir noktaya götürecek bu anlaşmanın onaylanmasını yüce Meclisimizin ve değerli Komisyonumuzun takdirine sunuyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Gelir İdaresi Başkanlığı temsilcimiz, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI DAİRE BAŞKANI AHMET KURT – Sayın Bakanımızın söylediği sözlere ilave edecek bir hususumuz yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim.

Evet, söz almak isteyen bir üyemiz? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

* (2/3539) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE IRAK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ
ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞINA ENGEL OLMA ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 17 Aralık 2020 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 - (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3539) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 21 Şubat 2022 Pazartesi günü saat 17.00’ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Gelir İdaresi Başkanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz.

Gündemin 8’inci ve son maddesine geçiyoruz.

*8. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) **

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/4161) esas numaralı Kanun Teklifi 4 Şubat 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 11 Şubat 2022 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü yine ilk önce Sayın Kaymakçı’ya veriyorum.

Buyurun.

* (2/4161) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli üyeler, Polonya, Avrupa Birliği içerisinde 6'ncı büyük ekonomi. Ticaret hacmimiz aşağı yukarı 10 milyar dolara ulaştı. Avrupa Birliği üyelik sürecimizde bize göreceli olarak destek veren bir ülke. Bu ülkeyle son dönemde savunma, güvenlik alanında da iş birliğimiz arttı. Polonya, önümüzdeki dönemde 130 milyar dolarlık bir savunma dönüşümünden geçecek. Bu süreçte ülkemizle savunma sanayisi alanında daha yakın iş birliği yapmak istiyorlar. Tabii, bu süreçte savunma sanayisinde gizlilik dereceli bilgilerin karşılıklı korunması da önem arz ediyor. Dolayısıyla, anlaşmayla gizlilik dereceli savunma sanayisi bilgilerinin değişimi ve süreçlerin kolaylıkla ilerlemesi neticesinde ülkemizin savunma sanayisi ihracatını artıracığına ve Polonya'yla savunma sanayisi alanında daha yakın bir iş birliğine gireceğimize inanıyoruz. Dost ve müttefik Polonya'yla stratejik önemdeki savunma sanayisi alanındaki iş birliğimize fayda sağlayacak bu anlaşmanın onaylanmasını yüce Meclisimizin desteğine sunuyoruz.

Daha önce Sayın Özdemir'in sorusuna yanıt olarak da söylemiştim. Bu anlaşma sadece Polonya'ya mahsus değil, içeriği olarak Polonya'ya çok özel bir durum içermiyor, başka ülkelerle de benzer anlaşmalarımız var. Hatta Avrupa Birliğiyle güvenlik iş birliği anlaşması imzalamadığımız için maalesef Rum ve Yunan engellemesi nedeniyle, Avrupa Birliğinin şu andaki Daimi İşbirliği Projesi'ne (PESCO) askerî hareketlilik projelerine katılamıyoruz. Umarız bu anlaşmayı Polonya'yla imzalayıp bu alandaki iş birliğimizi daha da derinleştiririz.

Teşekkürler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Teşekkür ediyorum.

Savunma Sanayiinin eklemek istediği bir şey var mı?

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TEKNİK HİZMETLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI İBRAHİM HALİL AĞAÇ - İlave edilecek herhangi bir husus bulunmamaktadır Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Teşekkür ederiz.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen üyemiz varsa buyursun.

Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bizim şerhimiz olacak. Biraz evvel Sayın Bakan Yardımcısı da zaten benzer içerikli başka anlaşmalar olduğundan söz etti. Benzer içerikli bir anlaşma Macaristan'la da imzalanmıştı ve orada da bizim bir muhalefet şerhimiz vardı. Muhalefet şerhimizi yazacağız. Çok fazla uzatmadan, genel gerekçe metninde yer alan “her türlü harp silahının, mühimmatının, araç ve gereçlerinin ve bunların önemli ve kritik alt sistem parçalarının alımı, satımı” ifadesini biraz ucu açık bir ifade olarak buluyoruz. Onun için anlaşmanın kapsamına ilişkin bir belirsizlik var bizim görüşümüze göre. Zaten Macaristan'la olan anlaşmada da aynı gerekçeyle ve başka birtakım gerekçelerle şerh koymuştuk. Bunda da şerhimiz olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen başka üyemiz? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE POLONYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SAVUNMA SANAYİNDE GİZLİLİK DERECELİ BİLGİLERİN KARŞILIKLI
KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (I) 24 Mayıs 2021 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/4161) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 21 Şubat 2022 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Sayın Çeviköz'ün bir söz talebi vardı zannedersem.

Bir saniye Sayın Çeviköz.

Böylece gündemimizdeki anlaşmaların hepsini -biri hariç- görüşmüş oluyoruz. Sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yok ise derken...

Sayın Çeviköz, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, Komisyonun faaliyetlerini daha işlevsel hâle getirmek için önerilerine ilişkin açıklaması

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) - Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Bilmiyorum zamanımızı ne kadar aştık ancak bir ricam var ve bir önerim var. Zannediyorum Dışişleri Komisyonu olarak son zamanlarda sadece anlaşma onayı için toplanıyoruz fakat bir Dışişleri Komisyonunun, bir Parlamentonun Dışişleri Komisyonunun çok daha önemli işlevleri olur. Biz aslında dış politikanın formülasyonunda fevkalade önemli rol oynayabilecek bir Komisyonuz. Diğer komisyonlar da aynı şekilde öneme sahiptirler ama özellikle son zamanlarda dış politikayla ilgili olarak çevremizde kaydedilen birtakım gelişmeler bu Komisyonun önemini daha da artırmaktadır.

Burada biz Sayın Bakan Yardımcılarını görüyoruz, Dışişleri Bakanlığının çok değerli diplomatlarını görüyoruz fakat bizim Bakanlığımızda genel müdür seviyesinde birtakım ülkelerde büyükelçilik yapmış ve o büyükelçilik görevlerinden sonra da ülkeye dönüp şu anda da fevkalade önemli ve sorumlu mevkilerde görev yürüten arkadaşlarımız var, diplomatlarımız var. Ben şahsen kendimden örnek verecek olursam Londra’da görev yaptığım sırada Avam Kamarası’na ve Lordlar Kamarası’na, Dışişleri Komisyonuna, Millî Savunma Komisyonuna, AB Komisyonuna ve başka komisyonlara sürekli olarak davet edilirdim ve brifingler verirdim.

Bizim bu Komisyonun faaliyetlerini daha işlevsel bir hâle getirmemiz için size bir öneride bulunmak istiyorum. Elbette yabancı büyükelçileri de çağırabiliriz, herhangi bir şekilde buna bir engel yoktur, çağırdığımız zaman da gelirler. Özellikle Dışişleri Bakanlığından başlayarak Sayın Bakan Yardımcılarımıza fevkalade derin bir saygım var. Bu talebimi, daha doğrusu önerimi Sayın Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakcı’nın da Bakanımıza -ayrıca bu arada geçmiş olsun dileklerimizi iletiniz lütfen- iletmesini hassaten rica ederim. Önümüzdeki dönemde Rusya Genel Müdürü, Ukrayna Genel Müdürü, Suriye Genel Müdürü ve Libya Genel Müdürü başta olmak üzere çevremizdeki önemli dış politika sorunlarıyla ilgili olarak Komisyonumuzu bilgilendirmek maksadıyla bizlere brifing vermek üzere değerli diplomatlarımızın davet edilmesini öneriyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Teşekkür ediyorum Sayın Çeviköz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç’ın, İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz’ün yaptığı açıklamasındaki düşüncüyü paylaştığına ve Covid-19’la mücadele eden Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu’na Komisyon adına geçmiş olsun dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Ben de sizinle aynı düşüncüyü paylaşıyorum. İşte, bu dönem öyle garip bir dönem ki yani sabahleyin Berat Bey’le “İşte sen aşağı idare edersin, ben burayı idare ederim, karşılıklı değişiriz.” derken saat 12.00’de Covid olduğu haberi geldi gibi gibi şeyler yaşıyoruz işte. Biz de zorlanıyoruz. Bazı arkadaşları -işte Faruk bey biliyor- davet etmek istedik, tam organizasyonu yaptık, işte Covid haberleri geldi. Dolayısıyla katılıyorum, daha fazla yapabileceğimizi düşüntüyorum ilerde çünkü yavaş yavaş gevşemeye başladı işler.

Bu vesileyle toplantımızı kapatmadan önce Dışişleri Bakanımız Sayın Mevlüt Çavuşoğlu’na Covid’le olan mücadelesinde -çünkü pozitif çıktı biliyorsunuz- Sayın Kaymakcı, tüm Komisyon olarak bizden de geçmiş olsun dileklerimizi iletirseniz seviniriz. Bunu da kayda geçirmiş olalım.

Dışişleri Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı 4’üncü Toplantısı’nı kapatıyorum.

Komisyon üyelerimize ve yürütme temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.38